

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/32 strani	Din 80—	1/8 strani	Din 350—	1/2 strani	Din 1000—
1/16 strani	Din 160—	1/4 strani	Din 500—	1/4 strani	Din 2000—
1/8 strani	Din 250—	1/2 strani	Din 700—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 korn.

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

štev. 15.

V Ljubljani, 15. avgusta 1930.

Leto 47.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju pri kolodvoru; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjovcih pri Lovro Petovarju; v Murski Soboti pri kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri Matevž Stržaju; v Ptuj pri Kmetijskem društvu.

Umetna gnojila.

Čilski soliter 15.5% dušika v vrečah po približno 100 kg po Din 3.— za kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 94.—, vreče po 100 kg Din 96.—, vreče po 50 kg. Pri pol- ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Thomasova žlindra na drobno na bazi 18% Din 110.— za 100 kg. Vsak odstotek več kot 18% po analizi tovarne se zaračuna Din 6.— pri 100 kg. Pri vagonem odjemu cena po dogovoru. Novembra bo žlindra Din 3.— dražja pri 100 kg kakor v avgustu in septembru.

Drugo glej prejšnje številke.

Semena.

Pšenica prolific brulja po Din 3.20 za 1 kg.

Inkarnatna (rdeča detelja) po Din 8.— za 1 kg.

Semenska grahara po Din 4.50 za 1 kg.

Porzol, sredstvo za uničevanje snetjivosti zavitek 200 gr po Din 20.—, očisti 100 kg semena.

Krmila.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kg po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg, najmanj 5 kg.

Lanene tropine z 38/40% beljakovin in toličče po Din 3.50 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Orehove tropine 48% beljakovin in 8% maščobe po Din 4.80 za kg.

Ribja moka v originalni vreči 75 kg po Din 6 za kg, na drobno Din 6.50 za kg, najmanj 5 kg.

Ribje olje za živino v ročkah po 3 kg = 70 Din; se po silja po pošti; v steklenicah po 1/4 litra Din 18.—, v steklenicah po 1 1/2 l Din 30; v posodo kupea po 22 Din za kg.

Promlul, pravilno sestavljena krma za perutnino, pospe nesnost kokoši. Na drobno po 12 Din kg, najmanj 5 kg.

Živinska sol v vrečah po 50 kg za Din 72 (samo v Celju)

Živinorejski in mlekarški predmeti.

Slamozemnica KS 2A za ročni pogon Din 2000.

Slamozemnice Borek: JS8 po Din 1680, VS10 po Din 1750, VFS12 po Din 2150, VFSR12 z verigo po Din 2250, VFS14 z verigo po Din 2770, Alpina 12 po Din 2350, HLC za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2500, z varnostno varovalko Din 2800, EAS za motorni pogon Din 3400, z varovalko Din 3700, EBBS za motorni pogon Din 3800, z varovalko Din 4100 Rapid 12 po Din 4300, z varovalko Din 4700.

Drobiljač (šrotar) „Gloria 6“ po Din 4550, „Gloria 3“ Din 3600, drobiljač za oves EMO po Din 2000.—.

Reporeznica „Borek“, EWAD po 630 Din. Borek EWII po D. 760, EWC po D. 980, EWL po D. 740, EWO po D. 740. Tetečni napajalniki po Din 130.

Gumljevi seski za napajalnike po Din 30.

Gobčni odpirali Expres Din 150 za komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1250, E2 za 100 lit po Din 1400. F za 140 lit. po Din 2000; G za 200 lit. po Din 2800.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. Din 700, KI 10 lit. po Din 1850, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Plnje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesoru Gerberju po 50 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Koda-nja), v škatljicah po 25 gr po Din 15, 50 gr po Din 25, 100 gr po Din 45, 500 gr po Din 180.

Brzoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625; 120 literski po Din 1850.

Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom 70 literski po Din 1400; 90 literski po Din 1700; 130 literski po Din 1900.

Brzoparilnik domači, s pocinjenim kotlom 60 literski po Din 1030; 80 literski po Din 1150.

Kose Flugs, kranjske	60 cm	65 cm	70 cm	75 cm
(s patentiranim kosirjem)	22 col	24 col	26 col	28 col
	po Din 49—	50—	52—	55—
Kose kranjske, sive	60 cm	65 cm	70 cm	75 cm
	po Din 25—	25—	27—	28—
Brusni kamni Bergamo	23 do 24 cm po Din 18— za kos			
	25 do 26 „ „ „ 25— „ „			

Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Cepilna smola v škatljicah po 1/2 kg po Din 8.—; v škatljicah po 1/4 kg po Din 15.—; 1/8 kg po Din 28.—.

Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepiljenja sadnega drevja od Din 34 do Din 150.

Prvovrstni vrtni noži (obrezači) od Din 50 do Din 54.

Sadni mlin „K“ Din 1500.

Sadni mlin Weis Din 3500.

Glej prejšnje številke.

Poljedelsko orodje in stroji.

Slamozemnica Köla H320 za motorni pogon po Din 2770, Gnojilnice sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 930, 460 cm po Din 950, 390 cm po Din 975, 420 cm po Din 1000, 450 cm po Din 1025, 290/420 cm po Din 1150.

Gnojilnice sesalke E 450 Din 900; F 400 Din 980; F 450 Din 1000.

Gnojilnična sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1250, 3.5 m po Din 1300; podaljšek 1.50 m Din 250.

Lopate za šitljanje po Din 24.

Lopate za šitljanje, nasajene po Din 64 do Din 80.

Lopate za nakladanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.

Vile železne, s tremi rogiji po Din 14, s štirimi po Din 15

Vile, garantirane, s štirimi rogli po Din 25, s tremi rogli Din 23.

Kosilica dvoprežna Knotek Din 4400.

Kolo za kosilico Din 400.

Odlagalna priprava za žito Din 700.

Mlatilnica US4b 57 cm široka, za pogon z roko ali vtičem po Din 2730; US4b, 57 cm široka, za motorni pogon po Din 1940; B2, 57 cm širine, s tremi stresali Din 4200; Jura, 57 cm širine z navadnim čistilom Din 5250.

Žitočistilniki Č. po Din 1500 za komad; K. po Din 1600 za komad; Exner 4 b 2000 Din.

Sackovi plugi in plužni deli:

R14MN po Din 1600, D10MN po Din 1050, D9SS po Din 1100, D8MN po Din 1000, D7MN po Din 950. — s plužno na vijake Din 1100, D6MNR 800, D5MNR 750 Din, dvojni obračalni plug BW5 po Din 1650, dvobrazdni plug ZH9 po Din 1520, obračalni plug NW7 po Din 1150, obračalni plug NW5 po Din 1130.

Osipalnik BHR po Din 400; DHUN po Din 700.

Ostalo glej prejšnje številke.

Pesa, repa, korenje in zelje rabijo sedaj obilo dušika, da se morejo bujno razvijati, tvoriti debel koren in trde glave. Zato je za te rastline sedaj najbolj učinkovito gnojilo

ČILSKI SOLITER

Trositi ga je po navedenih rastlinah pred okopavanjem. Letošnja moča bo zelo ugodno vplivala na njegov učinek.

Navodila in pojasnila nudi

PODDELEGACIJA PROIZVAJALCEV ČILSKEGA SOLITRA

LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica številka 1/II.

LJUDSKA POSOJILNICA

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOM. ZAVEZO

V LJUBLJANI

obrestuje vloge in daje posojila in kredite pod najugodnejšimi pogoji. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači. — Miklošičeva cesta številka 6.

HRANILNE VLOGE ZNAŠAJO NAD 180 MILIJONOV DIN.

PORZOL

Je najsigurnejše sredstvo za prašenje semena pšenice, rži, ječmena, ovsa itd. proti trdi ali smrdljivi sneti - glavnic, snežne plesni rži in pšenice, trde sneti ječmena itd.

S Porzolom prašeno seme:

Daje zdravo in bogato žetev, ne uničuje kalivosti semena, a pospešuje rast bilke.

Uporaba je lahka in po ceni, seme se praši 10 minut in se more nato takoj sejati.

Prihranite 15—20% semena, delovne moči in čas, ker ni treba kvašenja in sušenja.

Navodila in cene pošlje brezplačno:

BILJANA, A. D.
BEOGRAD

Telefon 3-80 Dušanovac

in glavni prodajalec za Slovenijo:

Kmetijska družba, Ljubljana

Plijučne bolezni so ozdravljive!

Plijučna tuberkuloza — jetika — kašelj — suhi kašelj — sluzasti kašelj — nočno potenje — bronhijalni katar — katar požiralnika — zastajevanje — pijavanje krvi — bruhanje krvi — tesnoba — astmatično dihanje — bodljaji in t. d. **so ozdravljivi!**

Že na tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj mojo knjigo

„Nova umetnost prehrane“

ki je že mnoge rešila. Lahko se uporablja pri vsakem načinu življenja in pomaga bolezen hitro premagati. Telesna teža poraste in postopno apnenje ustavlja bolezen. Resni zdravniški izvedenci potrjujejo izborno kakovost moje metode in priporočajo uporabo iste. Čim prej pričnete z mojim načinom prehrane, tem boljše je.

Popolnoma zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali veliko koristnega. Kogar mučijo bolečine, kdor se hoče na hiter način, temeljito in brez nevarnosti rešiti svojih bolečin, naj piše še danes!

Naglašam ponovno, da dobite moje pojasnilo popolnoma brezplačno, brez vsake obveze z Vaše strani in bo Vaš zdravnik gotovo pristal na ta od prvovrstnih profesorjev ocenjen **nov način Vaše prehrane.**

Radi tega je v Vašem interesu, da takoj pišete, ter boste od mojega tamošnjega zastopstva kadarkoli postreženi.

Črpaite pouk in pojačeno življensko voljo iz knjige izkušnega zdravnika. Ona vsebuje okrepitev in življensko tolažbo ter je namenjena vsem bolnikom, ki se zanimajo za sedanj način znanstvenega zdravljenja pljuč.

Moja adressa: **GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln**
Ringbahnstrasse 24, (Abt. 649)

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din, za inozemstvo 30 Din letno. Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, na Turjaškem trgu št. 3. Urejuje Viljem Rohrman

štev. 15.

V Ljubljani, 15. avgusta 1930.

Leto 47.

VSEBINA: Današnja kmetijska kriza. — Kako pridemo do boljšega vnovčevanja svojih pridelkov? — Redka ali gosta setev? — Pšenica za seme. — Trda snetjavost pšenice in obramba proti njej. — Kaj je sedaj potrebno našim okopavinarjem? — Stroj za sortiranje krompirja. — Pogozdovanje in črni borovec. — Cepljenje proti svinjski rdečici. — Izboljšani način konserviranja zelene krme. — Kako določiš starost perutnine? — Negovanje dlake pri angorskih kuncih. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Dopisi. — Književnost. — Tržni pregled. — Inserati.

Današnja kmetijska kriza.

Ves svet toži danes nad kmetijsko krizo in vsi stanovi iščejo rešitve iz nje. Celo trgovina, industrija in obrtništvo proučava možnosti, kako pomagati kmetu zopet do denarja. Ta skrb seveda ne izvira iz ljubezni do njega, ampak iz lastnih interesov, kajti malokdaj je prišel stari pregovor: „Če kmet nima denarja, ga nima tudi noben drugi stan“, tako jasno do izraza kakor dandanes.

Skoro vso proizvodnjo človeških potrebščin: živil, obleke in dr. daje zemlja, ki jo obdeluje kmet. Če kmet svoje pridelke lahko proda in dobi za nje denar, tedaj tudi lahko kupuje razne industrijske in obrtne izdelke in pri tem ima tudi trgovina svoj zaslužek. Delo in zaslužek imajo pa tudi delavci in uslužbenci vseh navedenih stanov. To zopet omogoča tem, da kupujejo in uživajo v nekoliko obilnejši meri kmetove pridelke. In s tem je podana podlaga za splošno blagostanje.

Ravno isto je pa tudi narobe: Kmet ne more prodati svojih pridelkov, ali jih mora oddati z zgubo t. j. da mu ne plačajo njegovih stroškov in dela, ali jih pa sploh nima, da bi jih mogel prodati. Posledica je — pomanjkanje denarja. Če najštevilnejši konsument in obenem najmočnejši nima denarja, tudi industrija in obrtništvo ne more prodati svojih izdelkov, mora skrbeti obrat in odpustiti delavstvo; tako nastane brezposelnost in s tem se obenem izloči precejšen del konsumentov za kmetijske pridelke — delavcev, in zmanjšani konsum udari zopet nazaj na kmeta, ki ne more prodati svojih pridelkov.

Posledice takih pojavov so vedno: rastoče zadolževanje, naposled konkurzi, dražbe, propadanje industrijskih in trgovskih podjetij in bank ter borzni krahi, ki udarijo na ves narod, pretresejo države in uničijo gospodarstvo še tako močnih pokrajin.

Ni torej čudo, če dalekovidni gospodarski strokovnjaki tudi iz industrijskih in trgovskih krogov skušajo že v naprej preprečiti take katastrofe s tem, da razmišljajo, kako bi kmetu pomagali na noge, da

bi obilo pridelal in dobro vnovčil svoje pridelke. Tega ne delajo sicer iz ljubezni do kmeta, kar se je ponovno videlo ob času ugodnega položaja kmetijstva, ko so ta stan izrabljali, kolikor so pač največ mogli, ampak radi lastnega obstoja, ker vidijo, da je njih glavni odjemalec opešal in da grozi z njegovim padcem tudi njim pogin. Sicer je pa to več ali manj postranskega pomena, zakaj hočejo drugi stanovi kmetu pomagati, glavno je, da imajo taka stremjenja res kak uspeh.

Imamo pa še druge „rešitelje kmeta“, ki stavljajo v dnevnem časopisju najrazličnejše nasvete, kako bi se temu stanu najhitreje pomagalo. Takih pa ni mogoče vzeti resno, kajti iz večine njih članok zveni hrepenenje po primernemu dobro plačanemu mestu na račun kmeta.

Oglejmo si sedaj nekoliko

krizo slovenskega kmetijstva.

Kriza lanskega leta je obstojala v tem, da je bila letina bogata in, ker je bila v drugih državah tudi, je izvoz padel in doma ni bilo mogoče porabiti vseh pridelkov, predvsem krompirja, hmelja, vina. Kar se žita tiče, ne bomo pri nas nikdar toliko pridelali, kolikor ga v Sloveniji potrebujemo, ampak ga moramo še vsako leto uvažati od 3000—5000 vagonov iz vzhodnih pokrajin naše države.

Kar se tiče hmeljske krize, vedo hmeljarji sami, da je ta svetovna. Pomagali so si s tem, da so kratkoma skrčili hmeljnike, ker so uvideli, da je šamo nadprodukcija kriva nizkih cen. Ubrali so edino pravo pot.

Težavnejša je vinska kriza. Tu ne pomaga niti pičila letina, kajti predvsem delajo našemu vinu hudo konkurenco cenejša dalmatinska in banaška vina. Nadalje si naši vinogradniki ne smejo zatiskati oči pred stalno naraščajočim treznostnim gibanjem, ki zmanjšuje konsum. Veliko krivo je tudi nastalo pomanjkanje denarja v širokih slojih ljudstva, kar je

posledica splošne gospodarske krize. Za izvoz prihajajo naša vina zaenkrat le malo vpoštev, ker so za večji konsum predraga in ker se le s težavo dobi večje količine enemste vrste, kakor to inozemstvo zahteva. Naj sledi se par dobrih in bogatih letin, pa bo splošna vinska kriza na visku in tedaj ne vem, če ne bodo vinogradniki vsaj deloma siedli hmeljarjem pri krčenju svojih vinogradov.

Mnogo večji krog kmetovalcev je zadela kriza v **krompirju**. Cene v prejsnjih letih so bile ugodne: 1 Din za kg, pa tudi do Din 1.50. Pridelovanje se je dobro obneslo, zato so ga kmetje čim več nasadili. Sledila je bogata letina in pridelka je bilo obilo. Toda ne samo pri nas, ampak po vsej Evropi. Izvoza seveda nobenega; tudi ne v vzhodne in južne pokrajine naše države. Cene so padale, vendar so dosegle 75 par za kg šele koncem leta 1929. Ta cena se je zdela kmetom, navajenim na višje cene, neprimerna in vse je hranilo krompir in čakalo spomladi. Prišla je saditev in po njej je vse vrgo krompir na trg. Naravno, da je cena naglo padla na 60, 50 in celo na 40 par za kg. Tedaj so se spomnili Kmetijske družbe, ki naj reši kmeta in mu odvzame krompir po primerno visoki ceni. Kam pa z njim, tega niso pomislili. Italija in Avstrija sta zabranili uvoz z visokimi carinami, Češka in Nemčija sta ga imeli toliko, da mu je tam bila cena od 25 do 35 para za kg. Pripomniti je, da je v teh dveh državah življenje dražje nego pri nas.

Tu si dovolimo jasno besedo pridelovalcem krompirja. Splošna cena za pozni krompir od 1 Din za kg je pa v primeri s svetovnimi cenami previsoka in se ne bo mogla trajno držati. S tem dejstvom se je treba sprijazniti. Kazalo bo pa zmanjšati stroške pridelovanja. To dosežemo s tem, da morbiti zmanjšamo površino posejano s krompirjem, zato pa, kar ga posadimo, ga dobro zagnojimo in skrbno obdelujemo, da se na istem prostoru zviša pridelek.

Če n. pr. pridelam na 1 hektarju zemlje z boljšim obdelovanjem, globokejšim oranjem, močnejšim gnojenjem 160 stotov krompirja, medtem ko dosežem pri navadni gojitvi komaj 120, lahko prodam 160 stotov ceneje, pa bodem imel vendarle še večji izkupiček, nego če oddam 120 stotov nekoliko dražje. Četudi so izdatki za boljše obdelovanje in gnojenje nekoliko večji, se vendarle dobro izplačajo.

Tako vidimo načelo naprednega kmetijstva: Na isti površini čim več pridelati, čim bolj zboljšati obdelovanje in si delo olajšati. Poznam kmeta v ne baš žitorodnem kraju Slovenije, ki mi je povedal: Ko sem prevzel posestvo, smo mnogo sveta posejali z žitom, pa smo ga vzlic temu morali še vsako leto dokupovati. Danes imam za eno tretjino manj posejanega žita, pa ga pridelam toliko, da ga vsako leto še nekaj prodam. Seveda tak kmet ne dela samo z rokami, ampak mnogo tudi z glavo.

Kriza je bila letos spomladi tudi v **jajcih** in so bile izgube pri trgovcih tako velike, da so nekateri izmed njih šli v konkurs. Vendar je Slovenija pri tem še najmanj trpela, kar je znak naše solidne in previdne trgovine. Tu je treba še na nekaj opozoriti. Ko so bile cene jajcem najnižje, se je priporočalo, naj bi Kmetijska družba vzela v roke tudi to prodajo na združni podlagi. Pri tem se je sklicevalo tudi na prodajno zadrugo jajc v Št. Jurju pri Celju. Name-noma ali nevedese je pa zamolčalo, da ta jajčja za-

druga ni zadruga producentov-kmetovalcev, ampak zadruga trgovcev slično kakor kaka delniška družba. Dvomimo, da bi mogla kaka jajčja zadruga kmetovalcev pri nas srečno prenesti tisti padec cen kakor je bil letos spomladi.

K sreči da ne potrebujemo še preveč zadrug za prodajo **sadja**, četudi bi prihranile našemu kmetijstvu milijone. Dosedaj so vedno inozemski kupci sami prišli v deželo po sadje. Da pri tem poberejo kupci, prekupci in mešetarji največ dobička, je razumljivo, vendar je naš kmet zadovoljen že s tem, kar dobi za svoj pridelek. Imeli smo svojčas na Stajerskem zadrugo, ki se je pečala tudi z odprodajo sadja. Ker pa vodstvo ni zmoglo teškoč, nastalih pri spremembi cen, je morala nehati z obratom. Sedaj imamo drugo zadrugo, ki obeta boljše delovati. Toda niti prva niti druga nista čisto producentovski zadrugi, ki bi delovali samo s svojimi člani. Danes imamo pri nas skoraj samo mlekarke in sirarske zadruge, ki stoje na čisto združni podlagi kot prodajna podjetja. Edino pri teh je pravi združni čut tako močno razvit, da oddajajo člani svoj pridelek — mleko — zadrugi ter popolnoma prepustijo vodstvu prodajo in določitev cene. In dokler se ta združni čut ne razširi tudi na ostale kmetove pridelke, tako dolgo bo izredno težko ustanavljati prodajne zadruge in zajamčiti obenem njih uspevanje.

Poglejmo sedaj

kako je s kmetijsko krizo drugod.

V Nemčiji se je začetkom junija t. l. v Kelnu ob Reni vršila vsakoletna kmetijska razstava Nemške kmetijske družbe. Kazala je značaj kmetijske krize. Obsežne dvorane so bile polne slik, diagrafov, statističnih števil o kmetijski krizi. „Glejte, koliko živil Nemčija uvaža na leto, vi kmetje pa ne morete prodati svojih pridelkov! Nemci! kupujte samo nemška živila, maslo, sir, nemške stroje, pijte nemško vino itd.“ Take napise se je videlo na vsaki steni, na vsakem voglu, povsod. Nemško kmetijstvo propada, zadolženost raste, brezposelnost se širi. Da je to res, se lahko prepričaš, če se voziš mimo številnih tovarn v Porenju, ki skoraj vse počivajo. Ustavile so obrat in nekatere celo že rušijo. In vsled tega huda, zelo huda kriza kmetijstva.

Vzlic nemški zavednosti in neprestanim pozivom od strani kmečkih zastopstev na nakup domačih pridelkov in izdelkov, kupujejo Nemci vendarle rajši dansko maslo in sir, holandski krompir, ruska jajca, jugoslovansko pšenico in pijejo francosko vino, ker je vse to — ceneje nego domače. Iz tega se vidi, da se pri denarju nehajo vsi oziri. Tu ne pomaga niti tako visoko razvito združništvo kakor je nemško. Kriza je tu in težka je borba proti njej — ker je svetovna.

Kako pa Holandska in Danska, ki tvorita v združništvu naravnost svetovni uzor? Tudi tam ni mnogo boljše. Ti dve državi sta se specializirali na mlekarstvo in živinorejo, deloma na perutninarstvo v farmah za izključno produkcijo jajc. Imenitno so shajali do pred par leti, ker so imeli London in vsa industrijska mesta Angleške za seboj, ki so jim odvezla ves sir, maslo, jajca, meso, cvetlice in vse ostalo. Toda Angleška ima svoje dominijone — prekomorske ogromne države, ki so ji bolj pri srcu nego ostala Evropa. V njih so razvili živinorejo, mlekarstvo in perutninarstvo tako močno, da so z nji-

hovimi pridelki popolnoma izpodrinili druge države. Tako dobivajo danes maslo in sir iz Nove Zelandije, meso in jajca iz Avstralije, pa tudi iz drugih svojih kolonij.

Holandci in Danci so dandanes v hudih škripcih. Ker ne morejo več izvažati na Angleško, so se vrgli z vsemi svojimi izdelki na nemški trg, kjer so vrgli cene doli. Posledica je bila, da se je krizi v industriji pridružila še kriza nemškega kmetijstva.

S tem da je Holanska in Danska vrgla svoje mlečne izdelke, jajca in druge pridelke na nemški trg, še ni rešena njih kriza. Sedaj dobivajo za mleko po Din 1.20—1.50 liter, pred par leti so dobivali še po Din 2.50. Jajca prodajajo po 60 para komad. Naravno je, da začnejo že opuščati številne kokošje farme, v katerih so gojili na stotine in tisoče samih Leghorn-kokoši, ki so izrazite jajčarice. To racionaliziranje kmetijstva — gojitev samo ene kmetijske panoge — ali samo mlekarstvo, ali samo perutninarstvo — je dovedlo dansko in holandsko kmetijstvo tako daleč, da danes ne vedo, kam in kod.

Tudi v Nemčiji je vladalo še pred par leti načelo, da se mora v kmetijstvu delo deliti — racionalizirati. Dandanes svarijo pred tem vsi strokovnjaki — narodni ekonomski — ki navajajo kot strašilni zgled vzhodno-pruske province, v katerih so dosedaj gojili samo krompir in rž skoro brez živinoreje. Danes ne morejo vnovčiti niti krompirja niti rži in številna večja posestva so danes v takem stanju, da jim nobena posojilnica ne posodi niti 100 mark. To je posledica enostranskega kmetijstva — racionalizacije.

Tudi pri nas so se našli preroki, ki svetujejo racionalizaciji. Nekdo je predlagal celo ustanovitev tovarne za škrob in krompirja na združni podlagi in gojitev takega škrobnega krompirja. Ni pa vedel, da plačujejo škrobne tovarne tak krompir mnogo nižje nego jedilni krompir.

Kaj pa nasvetujejo moderni znanstveniki

za omiljenje današnje gospodarske krize?

Predvsem je treba postaviti kmetijski obrat na čim širšo podlago: t. j. gojiti vse potrebne panoge, ki so kraju primerne, torej ravno nasprotno od racionalizacije. Če konča ena ali druga panoga z izgubo, naj rešijo kmetijstvo ostale, oziroma, če se opazi, da so pri eni panogi izgledi slabi, se je tesneje oprijeti tistih, ki več obetajo.

Nadalje prenesajo **manjši kmetijski obrati**, ki jih more obdelovati gospodar sam s svojo družino s čim manjšo tujo pomočjo, mnogo lažje take krize kakor večja posestva navezana na tuje delavstvo. (To se vidi pri vseh naših večjih graščinskih posestvih, ki stalno propadajo.)

Tretjič, kolikor rabi gospodar tujih moči, hlanecv in dekel, naj jih pritegne k gospodarstvu po starem patrijarhalnem načinu in naj jih skuša tudi gmotno zainteresirati na kmetiji, da bodo delali z veseljem in v korist gospodarja.

Četrtrič je treba delo na posestvu kolikor se pač da, olajšati, izboljšati, poceniti z rabo primernih strojev in orodja.

Petič je razširiti tiste kulture, ki dajo manj dela, pa več dobička: tiste pa, ki zahtevajo obilo dela, je zmanjšati, zato pa bolj skrbno obdelovati.

Šestič je vpeljati čim večjo varčnost ne samo pri kmetovanju, ampak tudi v vsem življenju kmeta in kriti kolikor mogoče potrebščine iz kmetije same.

To so nekatera navodila, ki jih podajajo strokovnjaki iz držav, v katerih je kriza v kmetijstvu še mnogo hujša nego pri nas. In marsikateri teh nasvetov bo prav dobro služil tudi tistemu, ki dandanes tako toži nad kmetijsko krizo.

Ing. Rado Lah.

Kako pridemo do boljšega vnovčevanja svojih pridelkov?

To vprašanje je danes pereče. Mnogo se ugiba, toda težko je pomagati, ker leži vsa rešitev tega vprašanja v glavnem izven našega območja. Danes trpi cel svet pod težo neugodne trgovine in slabih cen. Ta neugodni položaj, pod katerim ječi vse naše gospodarstvo, je dosti jasen dokaz, da tega ni kriva naša zaostalost ali pa pomanjkanje racionalizacije in drugih novodobnih sredstev, kakor se to rado očita od strani, ki je sama premalo poučena o bistvu našega kmetijskega obrata. Zakaj smo pa imeli med vojno in v dobrih letih tako lep napredek, dobro izhajanje in tako ugodno rentabilnost?

Za povzdigo kmetijske produkcije se je pri nas že mnogo dobrega storilo in tudi doseglo. Priznati moramo, da na tem polju nikakor nismo tako zaostali, kakor nas hočejo posamezniki slikati in poniževati. Ob danih pogojih in pri naših vremenskih razmerah je naša produkcija zadovoljliva. Če se tudi ne moremo ponašati s tako lepimi uspehi, kakor se ponašajo drugod, kjer imajo srečnejše položaje.

Res pa je, da se je za povzdigo vnovčevanja premalo storilo, kar čutimo posebno ob sedanji krizi. To pa zaradi tega, ker se ni kazala doslej nobena posebna potreba. Sicer se tudi po drugih deželah do zadnjega časa ni dosti storilo, ker je šla vsa kupčija svojo navadno pot. Danes je pa drugače. Sedaj se je pa pokazala nujna potreba, da moramo tudi za vnovčevanje kmetijskih pridelkov spričo vseobče konkurence bolj skrbeti, če hočemo spraviti naše blago v denar.

Kmetijska družba, ki je prva začela z mlekar-skimi združništvom in boljšim vnovčevanjem mleka je ostala pozneje ob strani, dasi bi bilo nieno sodelovanje ves čas potrebno, tudi pri raznih prodajnih organizacijah. Danes jo pri tem delu ogrešamo in jo kličemo na pomoč. Hočemo, da bi se za svoje člane lotila skupne oddaje posameznih pridelkov, kakor krompirja itd. Ko je družba po svojem „Kmetovalcu“ pojasnila, da je ta akcija s prostovoljnimi članstvom in pomanjkanjem potrebnih sredstev in potrebnega jamstva nemogoče, in da je to naloga združnih organizacij in podjetij, je bil po daljšem odmoru v prejšnji nedeljski številki „Jutra“ (št. 172) objavljen članek z naslovom „Pota k rentabilnosti slovenskega kmetijstva“, v katerem stoji predlog, da naj bi se pri Kmetijski družbi ustanovil poseben **urad za raziskovanje konjunktur** (tržnega noložaja) in **rentabilnosti**, da bi se skušalo na ta način najti pota za bolj uspešno vnovčevanje kmetijskih pridelkov.

Ta predlog, ki je nosnet po drugih državah, je umesten, vprašanje pa je, kdo naj vzdržuje tak

urad in na čegave stroške? Družba se takega dela ne boji, branila se bo pa prevzeti na svoja ramena stroške, ki so v zvezi s takim uradom, ker ji manjkajo v to potrebna sredstva. Vprašanje je pa tudi, če ne bi zaenkrat zadostovalo, da bi se namestil za vso banovino poseben nadzornik, ki bi proučeval tržni položaj doma in po vnanjih krajih in ki bi dajal potrebna navodila za bolj uspešno organizacijo domače trgovine s kmetijskimi pridelki itd.

Takega strokovnjaka potrebujemo, če hočemo za izboljšanje vnovčevanja kaj več storiti. Če imamo danes celo vrsto strokovnjakov za izboljšanje kmetijske produkcije, je gotovo potrebno, da dobimo tudi veččaka za pospeševanje kmetijske prodaje. Nujno je zaraditega želeli, da se tudi merodajni krogi zavzamejo za namestitvev take moči.

Pri tej priliki je na ostala izvajanja v „Jutru“ pripomniti, da se družba prav toplo zanima za izboljšanje vnovčevanja, če tudi nima pokazati nobenega vidnega uspeha. Vse tozadevne članke je rada sprejela in objavila v svojem glasilu, v katerem objavlja v zadnjem času tudi obsežnejša tržna poročila. Žal pa, da nismo dobili dosedaj nobenih konkretnjših predlogov za izboljšanje tržnega položaja prav od tiste strani, ki se danes tako zanima in zavzema za vprašanja boljšega vnovčevanja.

Kar bi zamogla družba ob zadostni podpori ukreniti, bi bilo edino to, da bi posredovala kupčijo s pridelki svojih članov. Kakovost dobavljenega blaga bi morala biti pa zajamčeno dobra od strani posameznih dobaviteljev. R.

Redka ali gosta setev?

Star pregovor pravi: kakor seješ, tako boš žel! Mnogo resnice je v tem pregovoru, samo treba ga je prav razumeti. Kdor dobro seje, bo tudi dobro žel, če bo seveda tudi vse ostalo, kar spada k dobremu razvoju posevka, opravil pravočasno in pravilno. Žalibog pa se vsak lahko prepriča, da naši ljudje prav često gornji pregovor napačno pojmujejo. Marsikdo si misli: če bom gosto sejali, bom tudi imel kaj žeti. Res pridelala dosti fine, dobre slame, pa prav malo zrnja. In še to zrnje, kolikor ga pridelala, je prav slabo razvito. Temu pa se da prav lahko in povsem gotovo odpomoči. Pomoč je čisto enostavna: sejati je treba redkeje, mesto 230—250 kg pšenice na hektar, zadostuje 170—180 kg, če pa moremo sejati s strojem, zadostuje okroglo 150 kg semena.

Koristi redkejša setev so v glavnem naslednje: na semenu prihranimo pri vsakem hektarju 50 do 80 kg, če pa sejemo s strojem, prihranimo celo 100 kg. 100 kg semena pa že ni tako majhna reč! Znanstveni poskusi so dokazali, da je najbolj odgovarja potrebam rastline, če sejemo pšenico tako, da pade na vsak kvadratni meter 350 do 450 kalivih pšeničnih zrn. Recimo, da imamo pšenico, ki ima težo 1000 zrn 38 gr: tedaj dosežemo gornje število, če sejemo 135—170 kg na hektar, povprečno torej s 150 kg dobrega semena. Če je zrnje drobnejše, rabimo nekaj manj, če pa je debelo, rabimo nekaj več kot 150 kg. Seveda velja to v polni meri samo za strojno setev. Pri ročni setvi rabimo seveda nekaj več semena, ker se več zrnja zgubi. Vendar pa tudi v tem slučaju ne smemo pretiravati,

kajti vsaka pest semena, ki ga posejemo preko potrebe, predstavlja čisto zgubo.

Pregoste rastline se med seboj duše. Odvzamejo druga drugi hrano, tako da ostanejo vse slabotne. Slabotne rastline pa ne morejo roditi toliko in tako kakor krepke, dobro razvite rastline. One se medsebojno preveč zasenčujejo. Posledica tega je, zlasti na boljši zemlji, poleganje. Poleglega žita pa gospodar ne more biti vesel.

V podkrepitev dva slučaja! Lansko leto sem opazil na ljubljanskem polju njivo rži, ki je bila izredno gosta. Štel sem zrna v klasih; povprečno sem jih našel 4, 5. Le malokateri klas jih je imel 10, prav mnogo pa tudi samo po eno, ali niti to ne. Če računamo, da se polovica posejanih zrn zgubi, potem je dalo vsako posejano zrno 2 do 2½ zrna, torej 2 do dvainpolkratni pridelek. Dvakratni pridelek pa prav gotovo ne more plačati vsega truda in stroškov, ki so potrebni, da se doseže. V jeseni sem posejal več sort pšenice za primerjavo vrednosti posameznih vrst. Na razpologo sem imel zelo malo semena, tako da sem sejali povprečno, računano na hektar 90 do 100 kg. Izkalila je redko, pomanjkljivo. Spomladi je nudila prav žalosten pogled. Bil sem že prepričan, da iz celega poskusa ne bo nič. Toda pšenica si je opomogla, se je razrastla in dala je povprečno 1900 kg zrnja na ha. In to brez vsakega gnojenja! To je razlika, ki da misliti!

Tako redke setve, kot je izpadla meni, ne priporočam, ker ima v sebi gotove nevarnosti, ki se jim je bolje izogniti. Ni pa na mestu, da se jim izognemo tako daleč, da zabredemo pri tem v druge, še večje nevarnosti.

Pri tej priliki moram opozoriti še na eno okolnost. Redka setev ima debelejšo, tršo slamo, in tej se prigovarja, da za krmo ni dobra. Res, ni dobra. Toda, če hočemo biti odkritosrčni, moramo priznati, da za krmo nobena slama ni posebno dobra. Žito sejemo vendar zaradi zrnja, ne pa zaradi slame za krmo. Krme lahko pridelamo na drug način več in mnogo boljše, kakor pa z gosto žitno setvijo. S pravilnim obdelovanjem zemlje in zadostnim gnojenjem, s pravilno setvijo in dobrim semenom lahko povečamo žitni pridelek za eno tretjino. Na tretjini prostora, kjer smo dozdaj sejali žito, pa pridelujemo krmske rastline, da pridelamo dovolj dobre in tečne krme. In videli bomo, da se slama kot krma da prav lahko pogrešati!

Ing. I. Zaplotnik.

Pšenica za seme.

Fran Malasek.

Lansko leto je Ministrstvo za kmetijstvo v Beogradu poslalo v dravsko banovino več vagonov požlahtnjene pšenice „Prolifik osinke štev. 32“. Pšenica je bila v resnici prvovrstno semensko blago, žalibog, da je prišla semkaj prekasno. Sejali smo jo koncem oktobra, vsled česar so dobljeni podatki neenakomerni in za presojo semena v letošnjem letu premalo merodajni. Pri presojanju pšenice nasproti domači se je vobče dognalo, da je ta pšenica močne rasti, debele slame, širokega temno zelenega listja in debelega klasja, toraj znatno boljnjih lastnosti kakor domača pšenica. Presenetilo je, da je bila pše-

nica razkužena s „Tilantinom“ in da se je vzlic temu pojavila pri njej prašna snet, ki se pri domači pšenici le redkokedaj pojavlja. Domačo pšenico rada napada trda snet. Proti pozebi in poleganju je pa odporna, ker je močnih korenin in debelih bilk, dočim ima domača pšenica tanjšo slamo. Rja jo je v nižjih legah ravno tako napadla, kakor domačo pšenico. Pri presojanju zrnja se je dognalo, da 1 hl požlahtnjene pšenice iz Belja tehta 80—82 kg, domače pa 76—80 kg.

Pa tudi domača pšenica (odbrana) graščine Hmeljnik tehta 82 kg. En tisoč zrn pšenice iz Belja tehta 44 gr, domača 42 gr, hmeljniška pa 43 do 44 gramov.

Pri presojanju zrnja, kako je kleno, ni bilo dognati posebne razlike, vendar bo dala „Prolifik“-osinka več moke. Zato je nujno potrebno, da kmetje vso to pšenico, ki so jo pridelali, naprej sejejo, ker bo šele po večletni izkušnji mogoče presoditi, ali bo ta pšenica svoje dobre lastnosti obdržala ali ne. Pri pregledovanju domačih pšenice vidimo, da imamo vse polno razlik pri klasju in zrnju. Naša pšenica nima enotnega tipa, ne glede velikosti, ne glede barve zrnja. Vsa je prekrizana oziroma pomešana. Pri prodaji žita pa pride enotnost, čistota in debelost zrnja najbolj v poštev (standard).

Nadalje opazujemo, da se žitu povsod preveč gnoji s hlevskim gnojem, preveč enostransko z dušikom, namesto da bi si hlevski gnoj prihranili za okopavine in ga že na zimo zaorali. Spomladi rabijo naša žita večinoma fosfatna in kalijeva gnojila. Le kjer je zemlja po okopavinah preveč izčrpana, je pomagati z dušičnatimi umetnimi gnojili.

Pozivam vse kmetovalce: čistite in sortirajte vsa semenska žita, razkužujte jih in njive primerno gnojite, pa vam uspeh ne izostane. Zanimivo je, da so pšenice iz višjih leg in ilovnatih zemljišč bolj klene in zdrave kakor v dolinah in na puhlicah, kjer je preveč megle, ki pospešuje tudi razvoj raznih boleznij.

Trda snetjavost pšenice in obramba proti njej.

Letos se kmetje zelo pritožujejo, da so jim pšenice zelo snetnjave, kar pomenja za gospodarstvo precejšna škoda. Snetjavost žita, in sicer trda ali smrdljiva snet kakortudi prašnata snet, je pa kužna bolezen, ki se prav lahko razširi tudi na zdrave njive in okuži seme, ki pride v zemljo. Trosi smrdljive sneti se naselijo namreč v brazdo pšeničnega zrna. Ko pride ta v zemljo, kali z njim tudi tros, prodre v mlado žitno rastlino in potuje z njo po stebelu do klasu, kjer okuži vsa zrnja. V zrnih se snet razvije in spremeni moko v črno mazavo tvarino, ki tvori neštevilne trose. Na tak način se razširja smrdljiva snet.

Dolžnost vsakega kmetovalca je, da se v svojem lastnem interesu obvaruje pred zgubo, ki mu jo povzroča ta bolezen. Proti njej so se kmetovalci že davno borili na različne načine. Tako so seme pred setvijo oprashačili z apnom, karpna ni imelo popolnega uspeha. Pozneje so ga namakali v redki raztopini modre galice in v zadnjih letih tudi v drugih

sredstvih. Predvsem pa treba izbrati za seme tako žito, ki je bilo kolikor mogoče prosto sneti.

Namakanje semena v raznih razkužilih je sicer učinkovito, ima pa svoje pomanjkljivosti, ker treba seme pred setvijo sušiti. Zato so skušali strokovnjaki dobiti sredstvo za suho razkuževanje zrn. Danes rabimo v precejšnji meri razkuževalni prah pod imenom „Porzol“.

Če pride prašek Porzola v brazdo pšeničnega zrna in ž njim v zemljo, se v zemeljski vlagi raztopi in tvori strupeno tekočino, ki pšenični klici ne škoduje, pač pa uniči tros sneti. Na tak način se razkuži pšenično zrnje, v kolikor ima trose na površju.

Kako pa razkužimo seme s Porzolum? To je kaj priprosto. V gosto vrečo denemo okrog 50 kg pšenice in 100 gr Porzola. To vrečo zavežemo in dva jo zgrabita vsak na enem koncu ter jo 10 do 15 minut treseta tako, da se Porzolni prah popolnoma zmeša z zrnjem in ga obda. Ko je to premešano, se lahko takoj seje. Za 100 kg pšenice rabimo 200 gr Porzola. Večje količine semena se mešajo tudi v bobnih ali v posebnih sodih. Glavno je paziti na to, da se zrnje kolikor mogoče temeljito obda s Porzolnim prahom. — Svetujemo torej kmetovalcem, da letos pred setvijo vsekakor razkužijo pšenično seme, da se snetjavost ne bo preveč razširila. Porzol ima v zalogi Kmetijska družba v Ljubljani in mu je cena navedena na prvi strani insekcijskega dela tega lista.

Kaj je sedaj potrebno našim okopavinam?

Repa, korenje, zelje dobro uspevajo le tedaj, če imajo zrahljano zemljo in v njej obilo dobro razkrojenega gnoja. Ker pa tega navadno primanjkuje, ga nadomestimo z umetnimi gnojili. Sedaj, ko te rastline rastejo, rabijo laskotopljivo hrano, predvsem pa dušik in kalij. Oboje damo lahko v gnojnici, ker je pa te premalo, v obliki umetnih gnojil: čilskega solitra in kalijeve soli. Na oral zadostuje 100 kg vsakega teh gnojil, ki jih potrosimo po vrhu zemlje pred okopavanjem. Dušik vpliva na rast rastlin, kalij pa na dobroto pridelka, debelost repe in korenja in na trdnost zeljnatih glav. Le s temi dvema gnojili je še mogoče sedaj gnojiti navedenim okopavinam.

L.

Stroj za sortiranje krompirja.

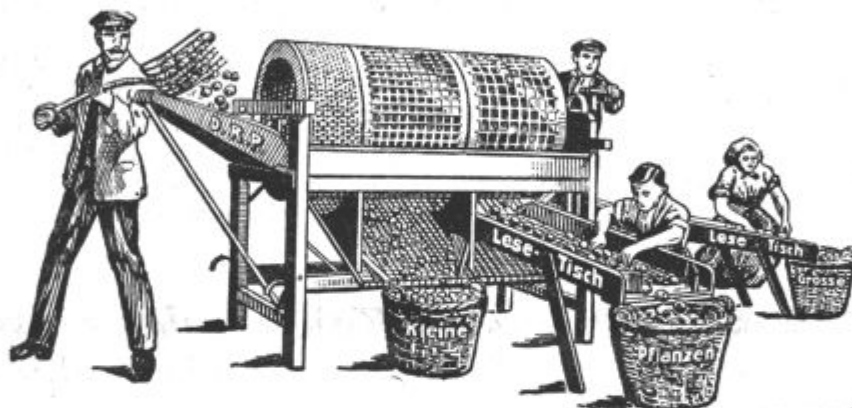
Uporaba takih strojev pri nas še ni v navadi, pač pa se taki stroji v Nemčiji že splošno in z uspehom rabijo. Z ozirom na to, da Slovenija precej krompirja izvažata in da kupci bolj in bolj zahtevajo lepo prebrano in po možnosti enako debelo blago, bodo morali tudi v Sloveniji kmetovalci svoje pridelke sortirati in prilagoditi željam kupcev. Poedinci najbrže ne bodo nabavili stroja, pač pa bodo to napravile kmetijske organizacije za svoje člane.

Gospodarska zveza je postavila na ogled že na združni razstavi na velesejmu tak stroj za sortiranje krompirja.

Sestava stroja, kakor ga kaže pridejana sl. 31., je pa sledeča:

Na primerno močnem lesenem stojalu leži sortirni cilindar, ki je 83 cm širok in 154 cm dolg. Cilindar je razdeljen v tri dele, ki imajo različno velike luknje. Na sprednjem delu cilindra, ki ima najmanjše luknje, je pritrjena deska, na katero stre samo krompir, namenjen sortiranju. Na drugem koncu cilindra se nahaja pa ročica za ročni, ali pa jermenica za motorni pogon. Vrteti je počasi, tako, da se zavrti cilindar največ 7—8 krat v minuti; sicer bi bilo delo brezuspešno.

Krompir prihaja najprej v predel z najmanjšimi luknjami. Tu se izloči morebitna prst in drug drobiž. Iz tega predela se krompir pomika po pločevinasti drsi v drugi in tretji predel. V drugem predelu se izločijo gomolji, ki so primerni za seme, tretji predel nam pa daje že blago za trg. Prav debeli gomolji, ki ne morejo skozi luknje, izpadejo pa na koncu valjarja. Povsod tam, kjer gomolji izpadajo, so postavljene košare.

Slika 31. Stroj za sortiranje krompirja.

Stroji se izdelujejo v različnih velikostih za ročni in tudi za motorni pogon. Stroj prebere ca 25 do 35 mtc. na uro. Izdelujejo se pa tudi stroji, ki sortirajo do 150 mtc. na uro. Razven krompirja je mogoče sortirati s strojem tudi druge pridelke, kakor čebulo, jabolka itd.

Cena stroja, ki je bil razstavljen na velesejmu, znaša Din 2850.

Pogozdovanje in črni borovec.

Ing. A. Guzelj.

Z zemlje, ki je prikladna za polje, se morajo gozdi neizprosno umakniti. Spočetka se razširi kmetijstvo po zanje najugodnejših dolinah in ravninah. Ob razmnožitvi prebivalstva zavzame slučajne ravne v hribskih pobočjih. In končno si prisvoji tudi rodovitne gorske planote.

Tedaj se prodiranje kmetijstva ustavi in ustali se nekako „ravnotežje med poljem in gozdom“. Gozdi obdrže svoje postojanke na brdih in gorskih pobočjih, kjer se morajo ohraniti v korist kmetijstva in sploh narodnega gospodarstva.

Tak je v splošnem naravni razvoj, če kvarno ne posežejo vmes izredni vplivi.

V Dravski banovini se površinsko razmerje med gozdi in kmetijstvom ne bo več znatno izpremenilo, dasi pripada gozdom malo manj kakor polovica vse zemlje. A kolikor se bo izpremenilo, se bo le v prid gozdom.

Ni sicer dvoma, da se bo krčil še marsikak gozd na prav rodovitnih, za polje pripravnih tleh, predvsem v ravninah. Ali nasprotno se je že mnogo poljskih zemljišč opustilo in zopet pogozdilo in mnogo se jih še bo.

Pri zgoraj označenem razvoju se je skrčilo tudi veliko gozda na svetu, ki že tedaj ni bil sposoben za trajno kmetijsko obdelovanje. Na takih zemljiščih se je rodovitna zemeljska plast kmalu iztrošila. In če se zapuščeni prostori niso od sosednjih gozdov naravno zarastli ali pogozdili, so nastale pušče.

Na razmerje med kmetijstvom in gozdi bistveno vpliva tudi sedanji vedno hitrejši splošni gospodarski napredek. Vedno bolj izpopolnjeno cestno in železniško omrežje olajšuje promet. Les je drag. Prej malovredni gozd je dobil visoko vrednost.

Vsi življenski pogoji so postali težji. Boj za obstanek zahteva, da kmetovalec **vso svojo zemljo najbolje izkoristi**. Danes morajo kriti trud in stroške le pridelki na dobrem, res rodovitnem polju. Še pred kratkim je mnogo njiv in travnikov, v vinorodnih krajih tudi gorice, dajalo vsaj skromne dohodke. Zdaj niso vredne obdelovanja.

Preveč so od rok, spravilo je težavno, lega ni ugodna, zemlja ne zadostuje in še več drugih nedostatkov je. Naj gospodar še tako obrača in poizkuša, nikakor ne pride na svoj račun. Zato je najbolje, da take parcele pogozdi, posebno če so ob gozdih ali celo med njimi. Veliko takih izprememb se je že izvršilo in se jih še bo.

Če zemlja ni preveč izčrpana, taka pogozdovanja niso težavna.

Na Sorškem polju sem neko spomlad pred več kot 30 leti opazoval, kako je posestnik izoral na njivi komaj po 1 m narazen plitve brazde. Vanje je gosto nasejal želoda in ga zagrnil enostavno z brado, katero je obrnil tik posejane.

Od tedaj je gospodar gosto hrastino, ki je šinila kvišku, polagoma prav po pravilih redčil, puščajoč najlepša drevesa. Vzgojil si je enakomerno zarastel gozdič s stegnjenimi gladkimi debli.

Še zdaj si ga z zanimanjem ogledam, ko me dovede pot mimo.

Tako pogozdijo mnogi posestniki na tej ravnini zemljišča, katera jim ne kaže obdelovati. Kjer nameravajo pasti ali steljo kositi, pa zasadijo kake 3 m narazen po 2 m visoke hraste in jih nakolijo prav tako kakor mlado sadno drevje.

Ko smo svoječasno tod sekali nad 100 let stare hraste, so se marsikje na tleh poznali razori nekdanjih njiv. Gotovo so se v onih razburkanih časih izkateregakoli vzroka njive opustile in polagoma zopet z drevjem zaplodile.

Sploh si znajo gospodarji včasih prav spretno olajšati delo pri pogozdovanju. Njivo na položnem brdu je posestnik zasadil s smrekami. A jame ni kopal za vsako sadiko posebej; prezamudno se mu je zdelo. Temveč — slično kakor zgôraj omenjeni za setev želoda — je potegnil s plugom po 1 m vsaksebi primerno globoke brazde in je vanje sadil po 1 m narazen smrečice. V kotanjicah med drevesci deževnica nekoliko zastaja in smrečicam zamaka. Nasad prav lepo uspeva. Le na rasti in na barvi igličevja se mu pozna, da je zemlja proti vrhu plitvejša kakor pa ob vznožju. A razlika se bo izravnala, ko si bo gozd zemljo sam zagnojil.

Na kamenitem svetu se izkopljejo jamice seveda tam, kjer je več zemlje in rodovitne prsti. Nasadi na tankih goličavah morajo biti mnogo gostejši kakor pa na gozdnih posekih: povprečno po 1.2 m v četverokotu, da se drevesa hitreje sklenejo in tako tla obsenčijo.

Silno težko je pogozditi malovredna zemljišča, kjer so se gozdi v davnih dneh brezobzirno iztrebili in uničili. V mislih imam pristen gozdni svet v gorovju in posebno na kraških tleh, ki služi zdaj za pašnike. Na mnogih vremenskim silam izpostavljenih krajih je veter odnesel ali voda izprala skoraj vso rodovitno, navadno zelo prhko zemeljsko plast. Živina ima tam bore malo paše. Ako bi se te pušče pogozdile — zato pa pravi pašniki očistili in izboljšali, se ne bi živinoreja prav nič oškodovala.

Veliko takega sveta je v Suhi Krajini in zdaj k Savski banovini pripadajoči Beli Krajini, a tudi drugje. Nekaj let pred svetovno vojno se je takratno Gozdarsko društvo za Kranjsko in Primorsko bavilo z načrtom, da bi se na te pokrajine razširil tedanji kranjski deželni zakon o pogozdovanju Krasa iz l. 1885. Tako bi se za pogozdovanje teh goličav pridobila državna in deželna podpora.*

Sem spadajo tudi kamenite, z neprodinim grmovjem in trnjem zarastle, mestoma gole, včasih jako obsežne „gmajne“, navadno obdane vsenaokrog od polja, kakršne so pri vaseh na kraških tleh. Zanje velja po pravici in dobesedno ljudski pregovor: „V kompaniji še pes crka.“ Bolj zanemarjene zemlje menda ni, kot je ta, v zemljiškem katastru običajno za pašnike označeni, v resnici pravi gozdni svet.

Brez pravih mej, brez pravega gospodarja, takorekoč vsakogar in nikogar — vsak se skuša pred

* Vprašanje je sprožil in se zanje z vso odločnostjo zavzel pokojni za gospodarske zadeve sploh in posebno za gozdarstvo vneti novomeški prošt dr. S. Elbert. Sestankov Gozdarskega društva se je udeleževal, če je le utegnil, in je na njih tudi živahno posegal v razprave. Člani so mu vzdeli častni priimek „društveni župnik“, ker je o svečanih društvenih prilikah tudi daroval sv. mašo. Blag mu spomin!

drugim po svoje okoristiti ž njim. In mejaši vedno bolj pomikajo svoje ograje vanj.

Gospodarski napredek je „gmajne“ te vrste močno pregnal. Največ se jih je zadnja desetletja na drobno razdelilo med upravičence in točno z mejniki ograničilo. Z razdelitvijo se je obupna slika kmalu predrugačila.

Skrbnejši med lastniki so pričeli takoj z vso vnemo trebiti grmovje in trnje. Pri tem so pazljivo čuvali vsa drevesca: gabre, javorje, jesene, hrastiče in druga, ki so se ohranila v grmovju. Le drevje, ki je bilo od živine obžrto ali drugače pohabljenno, so gladko odrezali ali posekali pri tleh, da je nanovo odgnalo. Ko je prišlo grmovje pod kap in v senco oproščenega drevja ter mu je jelo primanjkovati zraka in svetlobe, je samo usahnilo, s trohnečimi štori pa drevju dobro gnojilo. Gospodarjevo delo je v obilni meri podpirala narava s svojo silno prerodno močjo. Iz ničvredne šikare je v nekaj letih nastal mlad gozd.

Povsod se obnovitev ni izvršila tako gladko. Kjer ni bilo naraščaja in pa na goličavah je bilo treba pogozditi z ročnimi nasadi.

Žalosten je pogled na obsežne, večinoma prav strme bregove, kjer je svoječasno uničila trtna uš, skoro namah, stare vinograde, ki se potem niso obnovili radi predragega rigolanja, kakor na kraških tleh, ali iz drugih vzrokov.

Poprej z velikim trudom vzdrževani suhi zidovi (škarpe), ki so zadrževali zemljo, so se v kratkem porušili in voda je neovirano odplavila vso rodovitno zemljo. Iz nekdanjih vinogradov so nastale prave kamenite puščave.

Na takih tleh se gozdi ne bi smeli krčiti. Ko se je pričel izvajati gozdni zakon, oblasti tega tudi niso dovolile. Pri ogledih sem vedno v takih primerih skušal prosilce na zgledih in slabih posledicah iz okolice prepričati, da tačas še rodovitni gozdni svet za krčitev in trajno izpremembo v vinograd ni sposoben. Največkrat sem uspel.

(Dalje prih.)

Cepljenje proti svinjski rdečici.

Dr. Jerina.

Svinjska rdečica je na ozemlju dravske banovine izredna razširjena, tako da bi bila v mnogih krajih svinjereja resno ogrožena, ako se ne bi vršilo cepljenje proti rdečici. V mnogih krajih so živinorejci za cepljenje še malo ali pa popolnoma nedostopni in največ radi teh sem se odločil, dokazati važnost in neobhodno potrebo cepljenja.

Nastane vprašanje, kakšni so vzroki, da se je rdečica tako razširila.

Največji vzrok širjenja rdečice

je nevednost rejcev samih. Nekateri rejci, ne samo da so popolnoma nedostopni za vsako znanstveno tolmačenje o pravih vzrokih pojave bolezni, ampak so tudi trmoglavni ali pa še celo namenoma nasprotujejo meram o zatiranju živalskih kužnih bolezni. Zlasti nagovarjajo druge nevedne rejce, naj ne puščajo cepiti svinj, da vse cepljene svinje poginejo, da se cepljene svinje ne redijo, da cepljenje sploh

nič ne pomaga, ampak da je cepivo samo Blažev blagoslov itd. — Če se pojavi bolezen, rejci isto prikrijejo, bolne svinje ali zakoljejo ali pa jih pustijo poginiti in zakopljejo poginjene bilo na kateremkoli mestu, samo po konjaču jih ne pustijo odstraniti. Tako postopanje z bolnimi oziroma poginjenimi svinjami je glavni vzrok za širjenje rdečice.

Svinjska rdečica je kakor mnogo drugih nalezljiva bolezen, to se pravi, povzročena od kuživa, ki se prenosi posredno ali neposredno od svinje na svinjo. Če ne pride svinja v dotiko s tem kuživom, se ne more okužiti in tudi ne oboleti na rdečici.

Kuživo svinjske rdečice

predstavljajo prav male živalice, takozvani rdečični bacili, katerih ne moremo videti s prostim očesom, ampak z do 1200 kratnim povečevalnim steklom, takozvanim mikroskopom. Vidimo jih kot male palčice v velikosti $\frac{1}{1000}$ enega milimetra. Že veličina enega milimetra (tisoči del enega metra) je za prosto oko težko predstavljaliva, a kaj šele veličina tisočega dela 1 mm.

Te živalice, v splošnem zvane klice, so živa bitja najpreprostejšega sestava, ki sicer izredno mala ampak v velikih množinah povzročijo, da svinje obolijo in poginejo, ako istih ne ozdravimo. Te živalice se tudi premikajo in če je z njimi v svinjaku okužena ena svinja, se okužijo tudi ostale: če so že enkrat klice v svinjaku, postoji največja nevarnost, da poginejo vse svinje. In ravno

klanje na rdečici bolnih svinj in pokopavanje poginjenih

je prvi in glavni povod, da se zadržijo klice na posestvu živinorejca. Kri in drugi odpadki pri klanju zadržijo vse polno rdečičnih bacilov, ki se razlezejo po zemlji in raznih predmetih in okužijo posredno ali pa neposredno zdrave svinje. Posredno se okužijo, če se krmi zdrave svinje z odpadki oziroma krvjo zaklanih na rdečici bolnih svinj, neposredno pa, da se z raznimi predmeti ali po živalih ali človeku preneso klice, ki so se pojavile s krvjo zaklane svinje, v druge hleve na zdrave svinje.

Če se od rdečice poginjene svinje zakoplje, se razlezejo klice po zemlji in okužijo travo; ravnotako se okuži trava oziroma zemlja s krvjo od zaklane na rdečici bolne svinje. Posestnik si na ta način okuži svinjake, dvorišče, hišo, travnike, polja, kjer raste svinjska hrana itd. Okuženje je navadno tako težke narave, da včasih niti prenos svinjaka na drugo mesto ne pomaga, ampak svinje še kljub temu pobilevajo in poginjajo. Veliko je rejcev, ki niti v takih slučajih ne zovejo pomoči, to je živinozdravnika, ki bi izvršil cepljenje bolnih in zdravih svinj, čeprav že iz izkušnje vedo, da so pri obolenju ene svinje v nevarnosti vse ostale zdrave in da se bolezen ponavlja v njihovih svinjakih leto za letom. Napram takim ljudem seveda ne pomaga nobeno drugo sredstvo, kakor upotrebiti določila zakona o pobijanju živalskih kužnih boleznih in prisiliti jih, da se vrši prisilno klanje bolnih svinj pod nadzorstvom mesooglednika (uničenje krvi, odpadkov, razkužba itd.), in da odvede poginjene svinje konjač.

Da se obvaruje druge posestnike pred nesrečo, se mora včasih upotrebiti tudi kazenska določila

omenjenega zakona. Ni prijetno, ampak potrebno je. Ne postoji zakon, da se živinorejce z njim sekira, ampak da se jim koristi. Vsa določila zakona o zatiranju živalskih kužnih boleznih so usmerjena že v naslovu za izrečen namen t. j., da se z vsemi razpoložljivimi sredstvi: znanstvenimi, gmotnimi, tudi najradikalnejšimi — doseže, da se prepreči izbruh oziroma unos kužne boleznih v neokužene kraje, ali da se omeji oziroma popolnoma uniči že unešena ali pa izbruhla kužna bolezen. Zato naj rejci vedno strogo postopajo po zakonskih določbah, ker s tem v gmotnem pogledu samo sebi in svojim sosedom koristijo; v nasprotnem slučaju povzročajo velikansko škodo sebi in drugim, a poleg tega mnogokrat zapadejo kazenskim določbam omenjenega zakona.

Za pobijanje svinjske rdečice, ako ista že postoji, dalje da se prepreči unos iste, so nam na razpolago za enkrat dva glavna načina: po omenjenem zakonu predpisane

veterinarskopolijske mere in pa cepljenje.

Postopa se navadno združeno in se obenem s cepljenjem izvrši vse predpisane veterinarsko-polijske mere.

Drugih sredstev ali načina zdravljenja ni. Da se zdravi zapeko, ki je navadna spremljevalka rdečice, z odvajalnimi sredstvi, za ozdravljenje oziroma preprečenje okužbe zdravih svinj ne zadostuje. Odvajalna sredstva ali pa klistiranje se mora vedno upotrebiti obenem s cepljenjem, ker sicer včasih radi zapeke cepljenje odpove. Takozvano „zavleči s telohom“ nič ne koristi; zopet drugod imajo navado bolne svinje zakopati v gnoj. Vsak preprost človek mora uvideti nesmiselnost takega načina zdravljenja. Svinja, ki ima že itak visoko telesno temperaturo, zakopano v poletni vročini v gnoj, ne more po telesu izhlapevati, se toraj telesna vročina skozi vpliv vročega gnoja znatno zviša in taka svinja mora poginiti. Res se pripeti, da včasih svinja ozdravi, kar je pa zelo redko: samo bi taka svinja veliko poprej ozdravila, če se je ne bi zakopalo, ker je narava te svinje izredno odporna proti bolezni. — Dalje postoji podobno nevaren način zdravljenja, da se vliva bolnim svinjam razna zdravila v gobec. To je izredno nevarno in 90% svinj, ki se jih prisilno zaliva, pogine. Bolna svinja namreč, ko se ji nasilno odpira gobec, kriči oziroma se hoče s kričanjem ubraniti. Na ta način je vhod v sapnik odprt in tekočina oziroma razna zdravilna sredstva pridejo v sapnik in v pluća (bronhije). Radi tega ne more dobiti svinja dovolj zraka in se zaduši hitro ali polagoma, v teku $\frac{1}{2}$ —2 dni. Naj povdarim že na tem mestu, da ne pomeni za svinjo nobeno nevarnost, ako ne užije 3—5 dni nobene hrane. Samo to dejstvo nikdar ne povzroči smrti svinje. Zato je največja napaka, bolno svinjo nasilno krmiti. — Prerez ušes, repa in na ta način puščanje krvi tudi ne pomaga. Nasprotno kakor preje omenjeno, grešijo s tem rejci, ker si s krvjo na rdečici bolnih svinj kužijo svinjake, a zlasti vrtove oziroma svinjska dvorišča.

= Preostane

edino sredstvo proti rdečici cepljenje.

(Dalje sledi.)

Pravila za molžo na Danskem.

Za molžo imajo na Danskem sledeča pravila, po katerih se kaže tudi pri nas ravnati, da bomo imeli z molžo več uspeha. Pravila so pritrjena po ondodnih hlevih in se glase tako le:

1. **Krava je živa stvar, ki čuti kakor človek.** Lepo ravnanje s kravo olajšuje molžo in donaša več mleka.
2. **Z vajo se vime popravlja.** Zato je treba dobro izmolzavati, da se vime bolj razvija in da dobimo boljše mleko, zlasti če pomislimo, da ima zadnje mleko največ tolščobe. Zadnje kaplje so sama smetana.
3. **Molzi dobro!** Seske objemaj s celo dlanjo, mleko pa krepko iztiskaj od zgoraj navzdol, ne pa samo s tem, da vlečeš na seskih. Molže ni ustavljeti, dokler ni mleko pomolženo do zadnje kaplje. Pred molžo in po molži božaj kravo, ker ji to ugaja.
4. **Čistota pri molži.** Posoda za molžo mora biti popolnoma čista. Pred molžo in po molži je roke umiti; dokler molžeš, morajo biti roke suhe. Čist in snažno oblečen moraš biti tudi ti!
5. **Zdravje vimena.** Če zapaziš na vimenu kake rane ali poškodbe ali pa če vidiš, da je mleko redko ali kaj izpremenjeno in si sam ne znaš pomagati, je prav, da se posvetuješ s pametnim sosedom in da pokličeš, če treba, živinozdravnika.
6. **Čas molže.** Z molžo je pričeti zmeraj točno ob istem času, in če imaš več krav, jih moraš mlesti zmeraj po istem redu.

— r —

Izboljšani način konserviranja zelene krme.

Fr. Pavlica, Kromeriz ČSR.

O konserviranju ali kisanju zelene krme se je pri nas že mnogo pisalo in priporočalo. Ker pa moramo slediti vsakemu napredku glede konserviranja krme, da ostane čim najbolj sveža za pokladanje živini, naj v kratkem opišem najnovejši način, ki ga izvajajo na Češkoslovaškem.

Na Češkem poznajo tri načine kisanja zelene krme in sicer: Najstarejši, najbolj razširjen je način vlaganja krme, pred vsem pesnih in repnih odpadkov, v jame, kjer jih dobro stlačijo in nasujejo ob straneh in povrhu z zemljo. Pri tem načinu se pokvari najmanj tretjina krme, mnogokrat celo več. Poleg mlečnokislega kipenja nastopi ob straneh navadno tudi gnjilobno razkrajanje, ki povroča zlasti v pomladi hud smrad. Mleko iz take krme diši neprijetno in se ga boje najbolj v sirarnah.

Drugi način je vkladanje v globoke in visoke betonirane silo-naprave ali silaže. V obliki cistern in stolbov je razširjen ta način na veleposestvih in gospodarskih šolah. Tudi pri tem načinu vlaganja krme se pojavi gnjilobno razkrajanje, ki pokvari precej krme. Na pomlad se precej povečajo kompostni kuni s tako odpadlo krmo.

Bakteriolog prof. dr. Pavlak na mlekarski šoli v Kromerizu in bivši njegov asistent dr. ing. Baver iz Brna sta izdala brošuro, v kateri je poljudno opisano, kako je postavljati nove boljše silaže po sistemu „Moravia“, ki je patentiran pod številko 4665.

Ker sem v mnogih krajih videl nalaganje in praznenje takih silaž, naj prav na kratko navedem sestavo sistema „Moravia“, ki se ga lahko poslužijo manjši, srednji in veleposestniki. To so enostavne, cisternam (štirnjam) podobne betonirane jame, katerih robovi imajo na vrhu vdolane male ozke brazde. V te brazde potem, ko smo krmo naložili, nalijemo slabše olje, nakar pokrijemo krmo z železnim pokrovom, katerega izdolbeni robovi vstopijo v brazde, ki so nalite z oljem. Vsa umetnost novega izuma torej obstoji v železnem pokrovu, ki neprodušno zapira vso silažo.

Pri nastopu mlečnokislega kipenja se pojavi ogljikov dvokis, ki od spodaj navzgor pritiska zrak, ki je prišel pri vlaganju krme v jamo, dasi težka železna plošča plava na olju, skozi katero odhaja nepotrebni zrak. V jami se torej razvija mlečnokislo kipenje, čigar bakterije živijo brez zraka (kisika), dočim ne morejo živeti pladni in druge gnjilobne bakterije. Krma ostane zaradi tega zdrava, nepokvarljiva, tudi po več let. Videl sem krmo obstoječo iz detelje, pesnih odpadkov in otave, ki je bila po dveh letih popolnoma zdrava, kakor bi jo bili pred par dnevi vložili.

Koliko raznih odpadkov in druge pokvarljive krme v jeseni bi se dalo na ta način dobro spraviti za slaba leta!

Po povratku iz Danske, kamor sedaj potujem za par mesecev, sem rade volje na uslugo vsakomur, ki bi hotel postaviti take naprave.

Kako določiš starost perutnine?

Pri petelinu ni nobena umetnost določiti starost, kajti njegov najboljši krstni list je rožen izrastek ali ostroga na nogi.

Zgodaj spomladi zvalenemu petelinu zraste ostroga isto leto, zvalenemu meseca julija ali pozneje pa zraste prihodnjo spomlad. Čim večja je ta ostroga, tim starejši je petelin!

Pri določevanju starosti petelina, kateri ima za sabo nekaj let, se zmotiš največ za eno leto. Seveda, da moraš vpoštovati tudi njegov telesni razvoj. Pozno zvaleni petelin ne bo nikoli tako močno razvit, kakor zgodnji — zlasti noge mu rade ostanejo trajno šibke. Težje pa je dognati starost pri kokoši. Tista kokoš, ki ima v mladosti noge črne, dobi sčasoma sive — ona pa, ki ima rumene, dobi sčasoma bele. Bela pretkana s krvnimi žilicami izgledajo pozneje kakor umazana, žilice pa popolnoma izginejo. V četrtem letu starosti poveša kokoš zadnji del telesa, njena hoja je okorna in brez vsake prožnosti, dočim je pri mladi kokoši prožna in lahka.

A. P.

Negovanje dlake pri angorskih kuncih.

Med najlepše pasme kuncev spada gotovo Angorski kunc. Imenujemo ga tudi svilenec, kralj kuncev i. t. d.

Radi njegove fine svilene dlake, ki zraste do 25 cm dolga, so se ljubitelji kuncev kaj hitro poprijeli njegove reje.

Rokavice, swiatre, ogrnjače i. dr. izdelujejo iz te volne. Iz 1 kg dobimo nad 2 m močne fine tkanine, široke 130 cm.

Razen izdelkov, ki sem jih naštel, izdelujejo še druge razne fine volnene tkanine. Pri nas Slovencih je še dokaj nepoznan. To ni le najlepša pasma, ampak tudi najbolj dobičkanosna, če jo pravilno negujemo. Z isto klajo, kot se krmijo drugi kunci, dobimo od Angorskega kunca poleg mesa in kožuha še fino dragoceno volno.

Kako je dlako od angorskega kunca negovati, da pridobimo volno? — S česanjem, ruvanjem in striženjem.

Predno pridemo na nego dlake potrebujemo:

1. Mizico, ki naj bo tako visoka, da se delo vrši stoje. Torej nekako 100 do 110 cm visoka. Površina mizice naj bo približno 50 × 60 cm. Miza naj ima nekaj predalov; v njih shranujemo orodje, sortirano volno v škatljah in druge razne stvari.

2. Glavnik, posebne vrste, nalašč za česanje angorskih kunccev.

3. Škarje za striženje volne. Kdor si želi nabaviti glavnik (28 Din) in škarje, ki stanejo 48 Din, naj se obrne na spodaj označeni naslov.

Z negovanjem dlake začnemo pri 6 tedenskih mladičih, in če delo redno opravljamo, uporabimo samo 1½—2 uri tedensko pri 10—15 kuncih. Dlaka pri pravilni oskrbi je svilnata, valovita, rahlo ležeča ob koži in v dolžini hrbtna razčesana v prečo. Razmršena, klobučinasta in zvita dlaka je slabo izpričevalo za rejca, žival pa se s tem trpinči. Vse živali se navadno češčejo vsak teden enkrat. Da se češenje vrši temeljiteje, si razdelimo živali na posamezne dneve. Dlaka, ki se pridobi potom česanja, se hrani, slama in druge smeti odstrani.

Mali zavitki (klobučinasta volna) se morajo razpultiti. Nadalje se poslužujemo pri negovanju dlake — ruvanja. Vsakih 4—8 tednov se živali lahko ruvajo (skubijo). Pred in po ruvanju je treba žival počesati. Ruvanje samo se mora vršiti prizanesljivo (nežno), da se žival ne trpinči in da se poleg ruvanja ne oskubi krepka, rastoča dlaka. Pri pravilnem ruvanju je žival jako mirna, kar znači, da ji to delo stori dobro. Treba je k temu delu vežbe, najbolje pa, da se praktično vidi ruvanje dlake. Vršiti se: Z levico sežem v dlako, z desnico primem dlako, ki sega čez prste leve roke, in potegnem desnico na rahlo preko levice. (Glej, kako vrše delo rezila pri škarjah, ki jih uporabljajo brivci). Prvo ruvanje se vrši v starosti 10. ali 14. tedna. Sicer pa tu ni pravila, ker je to odvisno tudi od klaje in podnebja.

Pri živalih po enem letu starosti zadostuje ruvanje po vsakem 3 mesecu. Ako opazimo, da se žival skubi, ne da bi bila noseča, je treba ruvanje takoj izvesti. Produkcija volne pri svilenih je naravni pojav.

Volno pridobivamo tudi s striženjem. Kdaj pa se žival striže? To delo se izvršuje spomladi in v jeseni. Pred striženjem se žival počesa, po striženju pa se nekaj tednov kratka dlaka krtači. Za trajno striženje se vzamejo kunci šele v starosti od 14 mesecev naprej. Jaz strižem le tiste živali, ki jih gojim samo za pridobivanje volne. Vse druge plemenske živali le rujem in češem. Najboljšo volno dajo samice in kastrirani samci. Prvovrstna je volna pod vratom, ob straneh in na hrbtnu. Pod trebuhom se dlaka nikoli neruva ali striže. To uporabljajo samice za svoja gnezda. Svilenec nam da povprečno

letno 150—500 gramov volne. Od 3 kunccev pa pridobimo najmanj 1 kg volne. Pravo gospodarsko korist dajo živali od drugega leta naprej. Gojimo jih lahko do 7. leta starosti. Pri prodajanju volne se gleda v glavnem na kakovost volne in ne na njeno dolgost, pri prodajanju kožuhov pa na dolgost dlake in na to, da vsebuje dosti resnate volne (Grannenhaar), ker se manj razmrši.

Ob koncu še pripomnim: Pri reji angorskih kunccev mora biti rejec velik prijatelj dolgouhcev.

Volja in vztrajnost so čednosti pri reji svilencev!

Ne vrzi puško v koruzo pri prvih neuspehih, ki ne izostanejo, ampak potom vaj in lastnih izkušenj se zadobi korist reje!

Kuntara Vilko, Laško

Vprašanja in odgovori.

Odgovor na vprašanje 34 v 13. številu „Kako naj praprot na pašniku zatrem“, velja le v tem primeru, če je zemlja pašnika tako močna, da jo je mogoče preorati. Pašnike imamo namreč tudi v takih legah, kjer je oranje nemogoče, bodisi da je zemlja preplitva, kamnita ali zaraščena tudi z drevesci in grmičevjem. V takem primeru je grmičevje in večjo kopino izkopati, praprot pa trikrat na leto pokositi. V teku 3 let se na ta način pust pašnik tudi lahko očisti od praproti. V navedenem vprašanju so manjkali bližnji podatki o pašniški zemlji.

Vprašanje 42. Kako naj gnojim z apnom po travnikih? Kdaj naj ga raztrosim in na kakšno zemljo? Koliko redilnih snovi ima v sebi? (I. M. v C.)

Odgovor: Če imate dosti apna, kakor pišete, ga lahko rabite tudi na njivah, ker so tudi njivski sadeži hvaležni za apno, če ga manjka v zemlji. To je treba pred vsem vedeti, ako naj je tako gnojenje uspešno. S priprostim poskusom s solno kislino se o tem lahko sami prepričate. Seveda se pri gnojenju z apnom gre tudi za druge dobre učinke tega gnojila, ki se kažejo na težki zemlji in na vlažnih tleh. Apno vsebuje samo to snov kot redilno snov, drugih redilnih snovi ni v njem. Če je zemlja v vlažni legi in ji manjka apna, ji bo apno prav dobro došlo. Gnojiti je pa z njim v pozni jeseni. Apno je razpeljati v kupčke, ki jih raztrosite, ali pa gnojite z njim kakor z drugimi umetnimi gnojili. Za pognojitvev 1 ha travnika rabite povprečno 20 q apna. R.

Vprašanje 43. Prejšnji lastnik sadonosnika, katerega sem jaz prevzel, je posadil in skrbno negoval precej drevja. Vkljub temu, da je drevje že nad 8 let staro, ni še rodilo. Sedaj se je pa pojavil rak, ki ogroža večino tega drevja. Kaj je vzrok, da se je pozavil rak v toliki izmeri? **Kako naj ozdravim drevje, napadeno po raku?** (Č. A. v Škv.)

Rak na sadnem drevju je huda bolezen, vzroki so različni. Nekateri sorte so k temu bolj podvržene, druge manj. Krivda je lahko: Preobilica vlage v nepropustni zemlji, senčna lega, pomanjkanje apna, nepravna sorta. Rak povzročajo tudi ozeblina po hudih mrazovih. Na vznožju vejic se napravijo obročkaste nabrekline. Pa tudi glivice povzročajo take otekline, zlasti glivica *nectrija ditissima*, ki je pri nas običajna prikazen. Okuženje gre iz rane na takozvane vejine obročke odmrlih vej, lub se na tem mestu vsede in zadobi kolobaraste gube, ki razpokajo in tako nastanejo ozeblina. Rakovo drevje je zelo težavno zdraviti. Preveč napadeno drevje je najbolje izkopati in sežgati. Vse pomaga le mimogrede, ako ne zmanjšamo do-
vzetnosti za to bolezen. Važno je, da odpeljemo vodo, da gnojimo drevje z apnom, fosfornimi in kalijevimi gnojili. Rano pa je izrezati do zdravega lesu in zamazati s kakšno mažo. Pod in nad rano je napraviti dva do štiri cm dolge navpične zareze, s tem se draži sok, da se rana preje zaceli. Prava sorta na pravem kraju je tudi važen pripomoček. Fr. K.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Gospodinjna šola v Šmihelu pri Novem mestu razpisuje sprejem gojenk v devetmesečni gospodinjski tečaj, ki se prične dne 15. septembra 1930. in traja do 15. junija 1930. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesno in duševno zdravje, npravstvena neoporečnost in dovršena ljudska šola z dobrim uspehom. Ostale pogoje sporoči na željo vodstvo zavoda. Prošnje za sprejem je poslati zavodu do 1. septembra t. l.

Sprejem učenk v banovinsko kmetijsko-gospodinjno šolo na Mali Loki. Na banovinskem posestvu Mala Loka, p. Velika Loka, se otvori 1. oktobra 1930. drugi tečaj kmetijske gospodinjne šole, ki bo trajal 10 mesecev, t. j. do 31. julija 1931. Učenke morajo stanovati v zavodu, ker imajo vso oskrbo. Celotna oskrbnina (hrana, stanovanje, kurjava, razsvetljava, itd., razen potrebščin za šivanje, knjig, zvezkov) znaša za celo šolsko dobo 6000 Din. Dve tretjini oskrbnine plača za učenke v smislu § 6 pravilnika te šole kraljevska banska uprava dravske banovine kot odškodnino za dela, ki jih opravljajo učenke na posestvu. Ostalo tretjino oskrbnine 2000 Din plača učenka odnosno starši (varuh) v dveh enakih obrokih, i. s. polovico pri vstopu, ostalo polovico pa po preteku treh mesecev. Dekleta, ki hočejo vstopiti v kmetijsko-gospodinjno šolo, morajo izkazati, da so: 1. stara nad 16 let (krstni list); 2. dovršile osnovno šolo (šolska izpustnica); 3. moralno neoporečne (npravstveno izpričevalo); 4. predložiti obvezo staršev oz. varuha, da plača vse stroške šolanja v smislu določil pravilnika; 5. obvezati se, da se bodo strogo držale hišnega reda; 6. predložiti potrdilo županstva, da je hči male oz. srednje kmetije. — S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, pravilno kolkovane (kolek 5 Din) prošnje za sprejem, naj se vpošljejo najkasneje **do 10. septembra 1930.** vodstvu gospodinjne šole na Mali Loki, pošta Velika Loka, kjer se dobe tudi vsa potrebna nadaljna pojasnila.

Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu razpisuje sprejem učencev v svoj zavod. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letos jeseni se bodo sprejemali učenci **samo** v celoletno šolo. Celoletna šola traja eno leto, od začetka novembra, t. l. do konca oktobra prihodnjega leta z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Sprejemajo se sinovi **kmečkih** staršev, ki bodo po dovršenem šolanju ostali na kmetiji. Pogoji za sprejem so: starost od 16 do 20 let, moralna neoporečnost, telesno in duševno zdravje in z dobrim uspehom dovršeni vsaj **trije razredi** osnovne šole. Oskrbnina za plačujoče učence znaša mesečno 150 Din. Brezplačna mesta se bodo oddala sinovom srednjih in manjših kmetskih posestnikov, ki imajo lepo izpričevalo in se starši zavežejo, da ostane sin po končani šoli na domači kmetiji. Prošnji je priložiti premoženjski izkaz, potrjen od davčnega urada. — Prošnje za sprejem morajo biti pisane lastnoročno na celo polo in kolkovane s kolki za 5 + 20 Din ter poslane na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Prošnji je treba priložiti: 1. **rojstni in krstni list**, 2. **šol. izpričevalo iz zadnjega razreda (ne odpustnicó!)**, 3. **izpričevalo o npravnosti** pri njih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod naravnost iz kake druge šole, 4. a) **izjave staršev oz. varuha**, da so voljni plačevati stroške šolanja (pri prosilcih za plačujoča mesta), 4. b) **izjava** staršev, da ostane njih sin na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu stroške šolanja (pri prosilcih na brezplačna mesta). — Vsa točnejša pojasnila daje ravnateljstvo. Prošnje je vlagati **do 20. septembra.**

Državna pletarska šola v Ptujju ima namen izvežbati učence v pletarstvu in vrboreji in jih usposobiti v dveh šolskih letih za pletarske pomočnike. Po dovršeni učni dobi jim pomaga do zaslužka, ako ne bi mogli izvrševati pletarstva na svojih domovih. Učna doba traja dve leti. Kot redni učenci in

učenke se sprejemajo v 1. letnik šol. leta 1930/31, ki prične 1. septembra 1930, oni, ki so dovršili z dobrim uspehom najmanj osnovno šolo. Učenci prejmejo šolske potrebščine brezplačno, morajo se pa za časa učne dobe sami vzdrževati. Za vpis je potrebno, da predlože krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, pri mladoletnih pa tudi izjave starišev, odnosno varuha, da bodo skrbeli za vzdrževanje učenca. — Prijave se sprejemajo do **20. avgusta 1930.**

Na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru je še nekaj mest nezasedenih. Novo šolsko leto prične dne 15. septembra t. l. Prošnje za sprejem se rešuje pismeno. Opozorjamo na tozadevni razglas v 13. šte. Kmetovalca.

Gospodarske stvari.

Ženska ročna dela na šumarski in lovski razstavi. Letošnja šumarska in lovska razstava, ki se vrši od 31. VIII. do 15. IX. ne bo prikazala samo pridelkov gozda in lovskih trofejev, marveč vse, kar je količkej v zvezi z lovstvom ali pravzaprav z lepoto lovstva. K temu gotovo spadajo tudi razna ženska ročna dela. Motive iz prirode, posebno slike divjačine najdemo v mnogih starih narodnih ornamentih. To priča, da so se že naši dedje kakor tudi njih ženice zanimali za lov. Nadalje pa pravi lovec zelo časti delo nežnih prstkov, ki mu je ustvarilo komodno blazinico in kaj sličnega, kjer vidi prikazano najlepše iz svojega lovskega življenja. V takem delu so združeni vsi ideali pravega lovca. Zato želimo, da bi se naše žene in dekleta udeležile naše razstave tudi s svojimi ročnimi deli. Kupci za take predmete se bodo gotovo našli. Razstavni prostor je brezplačen. Plačati bi bilo le treba majhne odstotke od prejete izkupnine. Vsa potrebna navodila dobe interesentinje v pisarni za šumarsko in lovsko razstavo na velesejmu v Ljubljani.

Lovska razstava. V Jugoslaviji, ki je skoraj nad polovico pokrita z gozdovi, je še mnogo divjadi, ki je v drugih državah že izginila. Bogastvo na divjadi je povod, da je lovstvo visoko razvito. V pokrajinah, ki so pripadale pred svetovno vojno Stari Srbiji, je bil lov sicer prost, divjad pa se je obdržala zaradi redkih naselbin in raztrganega terena. — Da se seznanimo domačine kakor tudi tujce z gospodarskim pomenom lovstva ter da prikaže razne redkosti divjadi ter vzpodbuja k novi gojivti, so sklenil lovci iz Slovenije prirediti do sedaj največjo lovsko razstavo, h kateri bodo pritegnili tudi lovske prijatelje iz vse države. Zanimiva bo ta razstava zaradi tega, ker bo poleg lovskega gospodarstva prikazana tudi zgodovina lovstva, gojenje, krmljenje divjadi kakor tudi lovske trofeje in vsa industrija, ki je v kaki zvezi z lovstvom. Na tej razstavi bo prikazano kratkomalo vse, kar bo vzbujalo pozornost ne samo lovcev nego tudi ostalih obiskovalcev. Važen del naše razstave bodo otvorili lovski predmeti in trofeje, ki so bile razstavljene na mednarodni lovski razstavi v Leipzigu. Kdor hoče videti bogato fauno Srednje Evrope in Balkana naj ne zamudi posetiti naše rajstave.

Premovanje plemenskih konj v Kranju, za okraje Kranj, Radovljica, Ljubljana - okolica in Litija se vrši v soboto, 23. avgusta t. l. ob 9. uri na živinskem sejmišču. Na premovanje je priglati le najlepše plemenske živali mrzlokrvnih pasem. Za vsako žival je prinesiti živinski **potni list** in **skočni listek** kot dokazilo, da izvira od državnega ali licenciranega zasebnega žrebca. Premovanje se bo vršilo v štirih skupinah: 1. Kobile z žrebeti v starosti od 4. leta dalje. Za žrebeta je prinesiti spuščalni list. 2. Mlade kobile in sicer triletne pripuščene ali nepripuščene ter štiriletne pripuščene. Za pripuščene kobile se naj prinese skočni listek. 3. Žrebičke enoletne in dvoletne. 4. Žrebički enoletni in dvoletni.

Kmetijske novice.

Rodovniško društvo Nedelica, p. Turnišče za gojo in mlečno kontrolo simodolskega goveda (prva in najstarejša organizacija omenjene pasme v Dravski banovini), priredi dne 18. sept. t. l. v Nedelici razstavo za svojo v rodovnik vpisano živino in nje zarod, na katero se vabi že sedaj cenjeno občinstvo.

Dopisi.

Dole pri Litiji. Po več uspeh predavanjih tajnika tuk. kmetijske podružnice v Doleh pri Litiji o umetnih gnojilih so naročili člani letos večje število superfosfata za ajdo in sicer 5000 kg, kar presega običajna naročila iz prejšnjih let. S tem so člani že v prvem letu obstoja podružnice pokazali stvarno razumevanje za napredek kmetijstva, kar ni samo v ponos odboru, temveč tudi v moralno zadoščenje za trud, ki ga je imel odbor s prirejanjem sestankov. — V mesecu juniju smo imeli hudo sušo, radi česar so letos vsa žita zgodaj dozorela. Z ozirom na to so posejali nekateri ajdo še po pšenici, kar se pri nas navadno ne dela, ker bi bila v tem slučaju setev ajde prekasna radi naše višinske lege ter bi jo tudi jesenski mrazi poškodovali. Umetna gnojila bodo letos gotovo ugodno vplivala, ker je bil baš za setev ajde izdaten dež, ki je pri uporabi umetnih gnojil nujno potreben.

Letošnja suša nam je napravila tudi mnogo škode, kar bodo še posebno občutili živinorejci radi komaj polovičnega pridelka mrve. Pač pa so z vremenom zadovoljni vinogradniki, ker jim je bilo vsaj dosedaj naklonjeno.

Ker čakajo našo kmetijsko podružnico še velike in hvalne naloge radi zboljšanja živinoreje in dr. prosimo tudi na tem mestu, da nam merodajni krogi tudi v bodoče nudijo svojo pomoč in naklonjenost.

B—c.

Književnost.

Mali sadjar, spisal Josip Štrekelj, nadzornik šolskih vrtov v p. Tak je naslov novi knjižici, ki obsega v mali osmerki 77 strani in stane 10 Din komad. Knjižica je namenjena začetnikom v sadjarstvu in učencem kmetijsko-nadaljevalnih šol. Dobro došla bo pa tudi vsem drugim sadjarjem, ki se hočejo poučiti v temeljnih vprašanih sadjarstva. Knjižica obdeluje pred vsem vzgojo in cepljenje sadnega drevja. Večji prostor je odločen tudi za pritlično drevje, ki ga še vse premalo gojimo po naših vrtovih. Tudi boj proti sadnim škodljivcem je z navedbo različnih sredstev na kratko opisan. Knjižico prav toplo priporočamo vsem, ki se zanimajo za napredek sadjarstva. Knjižico je založila Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic v Ljubljani.

V založbi „Umetniške propagande“ v Loki pri Zidanem mostu je izšel kot knjiga (do zdaj je izhajal v zvezkih) „**Domači živinozdravniki**“, veliki svetovalec za vse primere boleznih in nesreče pri domačih živalih. To, za naše razmere ogromno delo, (obsega čez 800 strani velike oblike v krasni opremi) z mnogo stotinami tudi celostranskih, lepih, barvastih slik, je spišano od strokovnjaka v lahko umljivem jeziku; prinaša pa vse, kar se tiče zdravja živali in bo služilo našemu živinorejcu kot največji in najzvestjši svetovalec dolgo vrsto let, zlasti zato, ker obrača pri zdravilih posebno pozornost na uporabo dobrih, domačih, davno že preizkušenih sredstev. — Založništvo, katerega pogum pri tej izdaji le občudujemo, daje knjigo na zmerne mesečne obroke, tako da jo lahko kupi vsak kmetovalec. Nabavo „Domačega živinozdravnika“ toplo priporočamo.

Tržni pregled.

Goveja živina. Dagon na sejmове se zadnjih 14 dni zmanjšuje, cene so nespremenjene. Povpraševanje inozemstva po plemenih volih preneha. Na sejmovih kupujejo kupci iz Italije in Avstrije.

Prašiči. Za debele ni dosti zanimanja, mesnati se vedno lahko prodajo.

Konji. Cene za spoznanje nižje. Na hrovaških sejmovih se dobi par kmečkih konj za Din 5500—8000 Din (pred tednom Din 6000—9000).

Žito. Zadnjih 14 dni so cene čvrste in se pokazuje tendenca navzgor. Ponudba je mala. Vsled suše v Ameriki so zadnji teden cene nekaj poskočile, radi dežja te dneve pa zopet padle. Za bodoče leto računajo z malim porastom cen pšenici in koruzi. Osobito koruza je čvrsta in so cene nekaj višje.

Vino. Nikakih kupcij, le gostilničarji kupujejo prav male količine. Vinogradi se razvijajo zadovoljivo, tu in tam je v Dalmaciji napravila nekaj škode toča. Te škode ne bodo vplivale na ceno.

Les. Nespremenjeno. Cene niso tako slabe, prodaja se težko. Za drva je nekaj povpraševanja.

Tržne cene doma.

Cene so v dinarjih.		Ljubljana		Maribor	
Žitni in drugi pridelki	pšenica	1 q	230 ^o do 240 ^o	150 ^o do 250 ^o	250 ^o do 250 ^o
	rž	1 ..	200 ^o do 210 ^o	150 ^o do 250 ^o	250 ^o do 250 ^o
	ječmen	1 ..	190 ^o do 200 ^o	130 ^o do 250 ^o	250 ^o do 250 ^o
	oves	1 ..	205 do 225 ^o	200 ^o do 250 ^o	250 ^o do 250 ^o
	proso	1 ..	200 do 210 ^o	160 do 300	300 do 300
	koruza (nova, sušena)	1 ..	175 ^o do 185 ^o	170 ^o do 250	250 do 250
	ajda	1 ..	200 ^o do 220 ^o	130 ^o do 300	300 do 300
	fižol, ribničan	1 ..	330 ^o do —	200 ^o do 420	420 do 420
	fižol, prepeličar	1 ..	410 ^o do —	— do —	— do —
	krompir	1 ..	100 ^o do 150 ^o	75 do 200 ^o	200 ^o do 200 ^o
Seno in slama	sladko seno	1 ..	100 ^o do —	70 ^o do 80 ^o	80 ^o do 80 ^o
	kislo seno	1 ..	75 ^o do —	— do —	— do —
	slama	1 ..	60 ^o do 70 ^o	40 ^o do 55 ^o	55 ^o do 55 ^o
Goveja živina	Voli I. . . . . žive teže 1 kg	— do	10 —	— do 8 50	8 50 do 8 50
	.. II. . . . . " " 1 ..	— do	9 ^o —	7 — do 7 25	7 25 do 7 25
	.. III. . . . . " " 1 ..	— do	8 ^o —	— do —	— do —
	Krave, klobasarice	1 ..	4 ^o do 5 ^o	4 ^o do 5 ^o	5 ^o do 5 ^o
	(Prigon v Lj 154 v Mar. 291 glav.)				
Teleta . . . . . žive teže 1 kg	1 ..	14 do 15	— do —	— do —	
(Prigon v Lj 37, v Mar. 8 glav.)					
Prašiči	6—8 tednov stari . . . . . kom.	250 ^o do	40 ^o —	20 ^o do 250 ^o	250 ^o do 250 ^o
	3—4 mesece stari . . . . . " "	— do	—	300 ^o do 350 ^o	350 ^o do 350 ^o
	5—7 mesecev stari . . . . . " "	— do	—	450 ^o do 500 ^o	500 ^o do 500 ^o
	debel . . . . . žive teže 1 kg	— do	—	11 ^o do 13 ^o	13 ^o do 13 ^o
	debel . . . . . mrtve " 1 ..	— do	—	15 ^o do 17 ^o	17 ^o do 17 ^o
(Prigon v Lj 44 v Mar. 335 glav.)					
Perutnina	piščanec . . . . . kom.	10 ^o do 25 ^o	25 ^o do 40 ^o	25 ^o do 40 ^o	40 ^o do 40 ^o
	kokoš . . . . . " "	25 ^o do 40 ^o	40 ^o do 45 ^o	40 ^o do 45 ^o	45 ^o do 45 ^o
Mleko, maslo, sir, jajca	mleko . . . . . 1 lit.	2 ^o 50 do	3 ^o —	2 ^o do 3 ^o —	3 ^o — do 3 ^o —
	smetana . . . . . 1 ..	— do	—	12 ^o do 14 ^o	14 ^o do 14 ^o
	čajno maslo . . . . . 1 kg	44 ^o do	52 ^o —	40 ^o do 44 ^o	44 ^o do 44 ^o
	surovo maslo . . . . . 1 ..	35 ^o do	40 ^o —	34 ^o do 36 ^o	36 ^o do 36 ^o
	bohinski sir . . . . . 1 ..	30 ^o do	32 ^o —	— do —	— do —
	sirček . . . . . 1 ..	8 ^o do	10 ^o —	7 ^o do 8 ^o	8 ^o do 8 ^o
	jajca . . . . . kom.	0 ^o 75 do	1 ^o —	0 ^o 75 do 1 ^o —	1 ^o — do 1 ^o —
Kurtva	trda drva . . . . . 1 m ³	180 ^o do	—	150 ^o do 160 ^o	160 ^o do 160 ^o
	mehka drva . . . . . 1 ..	90 ^o do	—	90 ^o do 110 ^o	110 ^o do 110 ^o

Tržne cene v inozemstvu.

Na Dunaju, 4. avgusta.

Voli I. žive teže 1 kg 13.60—14.40 Din. **Voli II.** žive teže 1 kg 11.20—12.00 Din. Skupni prigon 2230, iz Jugoslavije 158. **Prašiči, peršutniki,** žive teže 1 kg 13.20—16.80. **Prašiči, debeli,** žive teže 1 kg 14.00—15.60 Din. Skupni prigon 17.421, iz Jugoslavije 4079.

Za uredništvo odgovoren: Viljem Rohrman. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnika nasled. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren Janez Vehar.

Kmetovalci! Gnojite z **apnenim dušikom**

s tem najbolj cenim, učinkovitim in rentabilnim dušičnim gnojilom
domačega proizvoda.

Z apnenim dušikom ne dajemo zemlji samo dušika, marveč tudi apna. — Tudi žlahtna vinska trta, sadno drevje in vse poljske rastline so za apneni dušik prav posebno hvaležne.

Navodila o načinu uporabe, o potrebnih količinah, o rentabilnosti, dobaviteljih, uspehih in cenah apnenega dušika daje proizvajalec:

Tvornica za dušik d. d., Ruše, pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se dobiva tudi „Nitrofoskal Ruše“, sestavljena na poseben patentiran način iz gnojil: apneni dušik + kalijeva sol + superfosfat.

Kavo vseh vrst in vsakovrstno špeci-
rijsko blago. Semena vedno sveža in
dobro kaljiva. Koruzo in drugo žito.
Pšenično moko prvovrstne kvalitete,
vse po najnižjih dnevnih cenah pri:

Anton Fazarinc, Celje.

KOVAČI!

Najboljši trdi in mehki koks
in kovaški premog Vam nudi

Družba „ILIRIJA“

Ljubljana, Dušajska cesta 46
Telefon št. 28—20

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA   OFFSETTISK   KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE
IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO
USTANOVLJENA LETA 1828

Ustanovljena leta 1881.

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodneje, nudi popolno varnost in izplačuje točno. — Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hran. vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100 milijonov še lastna glavnica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14,500.000.—

MARIBOR
Aleksandrova o. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši)

KMETOVALCI UPORABLJAJTE PRI GNOJENJU VEDNO

40% KALIJEVO SOL

ker samo na ta način se poleg fosfornih in dušičnih gnojil dosežejo največji pridelki prvovrstne kvalitete, in je rentabilnost umetnih gnojil sigurna — Gnojite sedaj v jeseni **na orali!**

Za žita	50—80 kg	} 40% kalijeve soli
Deteljo, travnik, koruzo	100—120 kg	
Krompir, peso, repo	120—150 kg	
Trto, hmelj in sočivje	150—200 kg	

Vsa potrebna navodila o gnojenju z umetnimi gnojili Vam da brezplačno:

Agrikulturno kemički ured za kalijevo gnojenje.
Zagreb, trg burze 3/11.   Beograd, Poenkareova 27.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed Din 20,—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din. Upravištvu ne prevzame posredovanja. Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodno številko.

Drva

bukova, suha, kupuje stalno proti takojšnjemu plačilu trvdka „Kurivo“ v Ljubljani, Dunajska cesta št. 39 (Javna skladišča). 131

Stole

savadne in boljše za dvorane, gostilniške ali zadrževalne, nadalje mize, vrtno naslanjače s platnom. Vam nudi najceneje Stolarna in strugarna Sodrača, Dolenjsko. (Cenik na razpolago). 146

Naznanite tako

znančne naslove onih oseb, ki se hočejo naučiti od nas lepo in čisto domačo obrt, ter si s stalnim domačim delom prislužiti postranske dohodke. Zglasijo naj se samo oni, ki razpolagajo z svoto Din 3650, da si nabavijo zato potreben stroj. Pouk je brezplačen, zasluži se 10 do 12 Din na uro. Material za delo dajemo mi. Vsak naročitelj lahko stalno dela za našo tvrdko, ker mi vsak čas za gotovi denar prevzamemo vsako količino izgotovljene robe, za kar pismeno jamčimo. (Za odgovor priložite znamko). „Grauert“, tvornica strojev d. d. Generalno zastopstvo i skladišče Ostjsek I., Krezmina ul. 13. 173

Opozorite

Vaše znance, da hočem popolnoma zastopaj odpraviti za vedno neprijetno potenje nog, četudi se je pojavilo v najbolj toplih poletnih dnehi. To si nikako zdravilo, ampak zgolj enostavni naravni postopek. (Prosimo znamko za odgovor.) J. Lustig, Ostjsek, Krezmina ul. 174

Slamorenjico z verigo

še malo rabljeno prodaja: Jože Tonejec, Bohinjska Bela 17. 204

Nikoprost

Vas odvadi kajenja takoj. Stane enkrat za vselej steklenica z navodilom franco 76 Din. Tisoči so se že odvadili kajenja in so zdravi ter veseli. Naročite takoj pri: Josip Lindič, Ljubljana, Komenjskega ul. 36. Pošilja samo po povzetju ali proti plačilu v naprej. 263

Pri boleznih na ledvicah, v mehurju in debelem črevesu

polajšuje „Franz-Josef“ grenčica v najkrajšem času tudi večje težkoče pri odvajanju. Spričevala bolnišnice potrjujejo, da je „Franz-Josef“ voda vsled svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih. „Franz-Josef“ grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 34

Ena težka plemena svinja

in 5-letnih pomladanskih, od ravno iste, se proda, najraje skupno! Staritrq 62, p.: Slovenj-gradec. 201

Kozolec (dopler)

stoječ v zelo dobrem stanju ugodno naprodaj. Uporaben je tudi kod šupa za spravljanje sena. Prodaj tudi 2 poljaka voza. Franc Lovše, Ljubljana, Tržiška cesta 47. 205

Čuvajte svoje prašiče pred boleznijo!

Podajte jim 2 krat na teden po 1 malo žlico Sadnikarjevega zdravilnega praška za prašiče, ki se je vedno izkazal kot zanesljivo zdravilo, ker čisti prebavila in odvaja kužne bakterije! V boleznih učinkuje v najkrajšem času: žival postane živahna in začne jesti. Imeite ta prašek vedno doma! 1 zavoj stane 12 Din, 10 zavojev 100 Din. Če se pošlje denar v pisnu naprej, pošlino prosto, sicer po vztle. Točno navodilo priloženo! Naroča in dobi se edino v lekarni na Vrhniki. 46

Krasne tlakove

in veže in cerkve, poklada jih: Cementarna Gospičar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani. 139

Bika

11 mesecev starega, čiste simodolske pasme prodaja: Pleško Ivan, Kozarje štev. 12, p.: Dobrova pri Ljubljani. 200

Kravo — dobro mlekarico,

ki bo v enem mesecu teletila, je naprodaj v Mednem št. 2 pri St. Vidu nad Ljubljano. 199

Domači mlin

malo rabljen je naprodaj pri ravnateljstvu graščine „Impolca“, pošta Sevnica, Dolenjsko. 202

SEVER & KOMP.

Ljubljana

Gospodarska c. 5.

prodaja in nakup vseh vrst semen, poljskih in gozdnih pridelkov.

Majer ali viničar

oženjen, ki ima več za delo sposobnih rodninskih članov, popolnoma večji sadjarstva in živinoreje, se sprejme v stalno službo proti udeležbi na donosu ekonomije in živinoreje za posestvo, obsto- leče iz ca 30 oralov sadovnikov, nivi in travnikov, opremljeno z živim in mrtvim inventarjem. Nastop službe jeseni ali po zimi. Ponudbo s po- drobnimi podatki je poslati na Alojzij Kobal, Ljubljana, Gledališka ul. 13. 198

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ-ZANKL

TOVARNE OLJA, LAKOV IN BARV

družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIĆ.

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetovalci! Vaš denarni zavod je

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 4000 članov - posestnikov z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri Ljudski posojilnici ne plačajo rentnega davka.

Stanje vlog nad Din 90,000.000.—